

<p>Rapporteringfiches voor de Vlaamse Overheid: Financiering diensten van algemeen economisch belang (DAEB)</p>
--

1. Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen	p. 1-8
2. Serviceflats	p. 1-7
3. Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW)	p. 1-18
4. Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming – SYNTRA	p. 1-4
5. Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek - VITO	p. 1-16

Rapporteringfiche financiering diensten van algemeen economisch belang

Beschrijving van de dienst van algemeen economisch belang

De definitie van de DAEB's voor Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen (VLAIO) werden vastgesteld in twee nota's van de Vlaamse overheid, namelijk VR 2009 2002 DOC.0174 en VR 2009 2002 DOC.0174BIS.

Hierin staat de volgende definitie van de DAEB's van VLAIO:

- Informatie, documentatie, advies en begeleiding betreffende alle aspecten van de internationale handel en het internationaal ondernemen.
- Diensten gericht aan individuele bedrijven, zoals bemiddeling, in grensoverschrijdende handelsgeschillen, taken van promotionele aard en het stimuleren van ondernemingsactiviteiten in het buitenland.

Reglementaire of contractuele grondslag van de DAEB

De wettelijke en contractuele vormen waardoor het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen met de diensten van algemeen economisch belang belast is, zijn het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid van 18 juli 2003 (meer bepaald artikel 13 aangaande de oprichting van een publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap), het oprichtingsdecreet van 7 mei 2004 tot oprichting van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen en de beheersovereenkomst.

Relevante uitspraken uit de beheersovereenkomst voor 2007-2010 tussen de Vlaamse Regering en het Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen

Artikel 1. Ondertekenende partijen

Tussen

1. de Vlaamse Regering, optredend voor het Vlaamse Gewest en vertegenwoordigd door de viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, mevrouw Fientje Moerman, hierna de minister te noemen,

en

2. het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen, met zetel in de Gaucheretstraat 90, 1030 Brussel, vertegenwoordigd door de voorzitter van de raad van bestuur, mevrouw Christ'li Joris, hierna het agentschap te noemen, wordt een beheersovereenkomst afgesloten, hierna de beheersovereenkomst te noemen.

Artikel 2. Voorwerp van de beheersovereenkomst

De beheersovereenkomst wordt gesloten ter uitvoering van artikel 15 van het oprichtingsdecreet en overeenkomstig artikel 14 van het kaderdecreet.

Artikel 3. Inwerkingtreding en duur van de beheersovereenkomst

§1. De beheersovereenkomst wordt gesloten voor de periode die begint op 1 januari 2007 en duurt tot een nieuwe beheersovereenkomst, conform de bepalingen van het kaderdecreet,

wordt gesloten.

§2. Indien bij het verstrijken van de beheersovereenkomst geen nieuwe beheersovereenkomst in werking is getreden, wordt de bestaande beheersovereenkomst van rechtswege verlengd, tot het ogenblik waarop een nieuwe beheersovereenkomst in werking treedt.

Artikel 4. Definities

Voor de toepassing van de beheersovereenkomst wordt verstaan onder:

- departement: het departement internationaal Vlaanderen;
- oprichtingsdecreet: het decreet van 7 mei 2004 tot oprichting van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen;
- kaderdecreet: het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid van 18 juli 2003;
- focusstrategie: strategie van het agentschap die erin bestaat om het zwaartepunt van de werking te leggen op een beperkt aantal sectoren, die van regio tot regio kunnen verschillen.

Artikel 5. Juridisch kader

Het decretale beleidskader voor de beheersovereenkomst is vastgelegd in:

- het oprichtingsdecreet;
- het kaderdecreet;
- de nota aan de Vlaamse Regering van 22 juli 2005 betreffende beheersovereenkomsten in de Vlaamse overheid: concept, implementatie en model;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 13 januari 2006 houdende vaststelling van de rechtspositie van het personeel van de diensten van de Vlaamse overheid;
- het decreet van 7 mei 2004 houdende regeling van de begrotingen, de boekhouding, de controle inzake subsidies, en de controle door het Rekenhof.

In overeenstemming met artikel 21 van het oprichtingsdecreet worden de begroting en de rekeningen opgemaakt en goedgekeurd en wordt de controle uitgevoerd overeenkomstig de bepalingen van de wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op de instellingen van openbaar nut van categorie B, behoudens andersluidende bepalingen. De middelen worden beheerd in overeenstemming met het besluit van de Vlaamse Regering van 21 mei 1997 betreffende een geïntegreerde economische boekhouding en budgettaire rapportering van de Vlaamse openbare instellingen.

Artikel 6. Beleidsmatig en financieel kader (functionele bevoegdheid)

Het beleid van de regering dat betrekking heeft op de activiteiten van het agentschap, staat onder meer beschreven in:

- het regeerakkoord van de Vlaamse Regering voor 2004-2009;
- de regeringsverklaring van 23 juli 2004;
- de beleidsnota 2004-2009 van de minister;
- de beleidsbrief 2005 van de minister;
- de Vlaamse Chinastrategie (Flanders and China - An Excellent Future Together).

Het beleid van de Vlaamse Regering zal verder worden aangevuld en gespecificeerd door middel van de jaarlijkse beleidsbrieven van de minister. Die aanvullingen en aanpassingen van het overheidsbeleid kunnen aanleiding geven tot een aanpassing van de bepalingen van de beheersovereenkomst volgens de voorwaarden opgenomen in artikel 24.

Artikel 7. Beleidsmatig en financieel kader: horizontale bevoegdheid

§6. Beheersrapportering

Met betrekking tot het personeels- en organisatiebeleid en de efficiënte werking van de diensten, moet op basis van vooraf afgesproken formaten kunnen worden aangetoond:

- hoe de personeelsbehoeften en de personeelsbezetting veranderen (VTE in personeelsplan en effectief tewerkgesteld; in-, door- en uitstroom van personeel; personeelskenmerken zoals bijvoorbeeld geslacht, diploma, niveau, statuut en leeftijd; ...);
- in welke mate het personeel doelmatig wordt ingezet en er geïnvesteerd wordt in het menselijk kapitaal in de organisatie (motivatie, competentie, ruime inzetbaarheid, ontwikkelingskansen en ontwikkelingsinspanningen, ...);

- dat er een correct en aantrekkelijk werkgeverschap wordt gerealiseerd met oog voor betrokkenheid, evenwicht werk-privéleven, welzijn op het werk, een positief arbeidsklimaat en diversiteit op de werkvloer.

Met betrekking tot de financiële regelgeving, procedures en de financiële rapportering wordt, op basis van vooraf afgesproken formaten, in elk geval aandacht besteed aan:

- de periodieke voortgangscntrole van de begrotingsuitvoering die onder meer de ESRapportering met het oog op de periodieke en jaarlijkse consolidatie op het niveau van de Vlaamse overheid omvat;
- kas- en schuldbeheer.

§7. Interne controle

Het agentschap zal tegen 31 december 2007 over een uitgeschreven en gedocumenteerd systeem van interne controle beschikken, dat de minister en de ministers, bevoegd voor de financiën en de begroting, en voor de bestuurszaken, kunnen opvragen. Dat systeem behelst minstens de elementen zoals bepaald in artikel 33 van het kaderdecreet, meer bepaald:

- het effectief en efficiënt beheer van risico's;
- de betrouwbaarheid van de financiële rapportering en de beheersrapportering;
- de naleving van de regelgeving en de procedures;
- de effectieve en efficiënte werking van de diensten;
- de bescherming van de activa.

Vanaf 2008 evalueert het management het proces van interne controle minstens eenmaal per jaar op zijn actualiteit, waarna het dat proces eventueel bijwerkt en opnieuw valideert.

In de functieomschrijving van de algemeen directeur (interne werking) wordt expliciet met die opdracht rekening gehouden.

Artikel 8. Missie en kernopdrachten van het agentschap

§1. Missie van het agentschap

Artikel 4 van het oprichtingsdecreet bepaalt de missie van het agentschap:

"De missie van het agentschap bestaat erin om, als element in de sociaal-economische ontwikkeling in Vlaanderen, middels zijn binnen- en buitenlands netwerk het internationaal ondernemen op een duurzame wijze te bevorderen door het aanbieden van kwalitatief hoogstaande en specifieke diensten aan alle ondernemingen in Vlaanderen teneinde deze bij alle facetten van het internationaal ondernemen te begeleiden, te ondersteunen en te stimuleren.

Het agentschap heeft verder als missie het aantrekken van buitenlandse investeringen in Vlaanderen om een betekenisvolle bijdrage te leveren tot de internationale ontwikkeling van de Vlaamse economie."

§2. Kernopdrachten van het agentschap

Om de in §1 vermelde missie waar te maken, stelt artikel 5, §1, van het oprichtingsdecreet de volgende taken vast voor het agentschap:

- "1° taken van promotionele aard;
- 2° informatie, documentatie, advies en begeleiding betreffende alle aspecten van de internationale handel en het internationaal ondernemen;
- 3° promotie van Vlaanderen als vestigingsplaats voor buitenlandse ondernemingen;
- 4° het stimuleren en ondersteunen van Vlaamse ondernemingsactiviteiten in het buitenland;
- 5° het verstrekken van financiële stimuli en subsidies ter bevordering van het internationaal ondernemen;
- 6° bemiddeling in grensoverschrijdende handelsgeschillen;
- 7° het actief werken aan synergieën en het opzetten van samenwerkingsverbanden met alle actoren op het vlak van het internationaal ondernemen in binnen- en buitenland;
- 8° het managen van een eigen binnenlands en een buitenlands netwerk;
- 9° het optimaal benutten van financiële hefboomen voor het internationaal ondernemen die beschikbaar zijn op Vlaams, Belgisch, Europees en internationaal vlak."

Artikel 18. Financiële betrekkingen tussen het agentschap en de toezichthoudende overheid

Als uit de jaarlijkse evaluatie blijkt dat het agentschap zijn verbintenissen niet is nagekomen, kan de Vlaamse Regering haar dotatie bijsturen, rekening houdend met de vaste en variabele kosten en met het effect van een eventuele aanpassing van de dotatie op de dienstverlening.

Artikel 19. Algemene bepalingen inzake beheer van de financiële middelen

Het agentschap is ertoe gehouden om een financieel meerjarenplan op te maken voor de volledige looptijd van de beheersovereenkomst.

Het agentschap zal uiterlijk op 30 april van elk jaar een voorstel indienen bij de minister om zijn dotatie voor het volgende begrotingsjaar te bepalen. Bij dat voorstel zullen de volgende documenten worden gevoegd (niet limitatief):

- de volledige jaarrekening;
- het verslag van de raad van bestuur bij de goedkeuring van de aanvraag;
- het meerjarenplan;
- de ESR-begroting van het jaar waarop de aanvraag betrekking heeft.

Het agentschap kan aan de bedrijven een tegemoetkoming vragen in de kosten van acties, ondernomen ter uitvoering van zijn decretale opdrachten. Het gaat hier om acties zoals seminars, groepsstands op buitenlandse beurzen, groepszakenreizen.

Het agentschap kan eigen ontvangsten aanwenden voor de uitgaven in verband met acties die het internationaal ondernemen bevorderen, conform zijn decretale taken en strategische organisatiedoelstellingen.

Artikel 20. Controle en audit

§1. Conform artikel 33 van het kaderdecreet is het agentschap belast met de uitbouw en de goede werking van de vereiste interne controlesystemen.

§2. Op verzoek van de Vlaamse Regering of van de minister kan op elk moment een aanvullende externe controle worden uitgevoerd, waarbij de activiteiten en systemen van het agentschap worden geaudit.

Hierbij kunnen onder meer de volgende organen of personen optreden, elk binnen de grenzen van de bevoegdheden die eraan zijn toegewezen:

- de raad van bestuur;
- het auditcomité binnen de raad van bestuur;
- de betrokken regeringscommissarissen;
- de bedrijfsrevisor;
- het Departement Financiën en Begroting;
- de Interne Audit van de Vlaamse Gemeenschap;
- de Inspectie van Financiën;
- het Rekenhof;
- de Vlaamse Regering;
- het Vlaams Parlement.

§3. De Inspectie van Financiën en de commissarissen, aangesteld door de Vlaamse Regering op voordracht van de minister en van de Vlaamse minister, bevoegd voor de financiën en de begroting, zullen op eerste verzoek steeds inzage kunnen hebben in alle documenten die nodig zijn om, elk binnen het eigen domein, de vastgelegde controleopdracht te kunnen vervullen.

Het agentschap gaat het engagement aan om loyaal mee te werken aan de externe controle en audit van zijn activiteiten en systemen, uitgevoerd door de daartoe gemachtigde instanties.

§4. De voornaamste bevindingen van een externe controle of audit, evenals de voortgangscntrole van de aanbevelingen, zullen worden vermeld in het jaarrapport voor de minister.

Artikel 21. Voortgangscntrole, rapportering en overleg

§1. Rapportering

Het agentschap zal over de uitvoering van de beheersovereenkomst aan de minister rapporteren door middel van semestriële rapportering, jaarrapportering en een afsluitend eindrapport over de beheersovereenkomst.

De rapporten zullen een gestructureerd overzicht geven van de realisatie van de engagementen uit de beheersovereenkomst, namelijk:

- een beschrijving van de mate waarin aan de strategische organisatiedoelstellingen uit de

beheersovereenkomst werd tegemoetgekomen gedurende de afgelopen periode;

- een overzicht van de resultaten van de performantie-indicatoren;
- een beschrijving van de budgettaire afwijkingen die zich hebben voorgedaan ten opzichte van de bepaalde begroting en de nodige bijsturing daarvan.

In het jaarrapport wordt hieraan een goedgekeurde jaarrekening en een beschrijving van de activiteiten van het afgelopen jaar toegevoegd.

De rapporten zullen duidelijk verwijzen naar de strategische organisatiedoelstellingen, normen en indicatoren die zijn bepaald in de beheersovereenkomst.

De rapportering zal zoveel mogelijk gebeuren door middel van performantie-indicatoren.

Waar aangewezen, zal toelichting worden gegeven bij de resultaten (bijv. toelichting van niet-realiserende van strategische organisatiedoelstellingen, toelichting bij interveniërende factoren).

Er wordt gerapporteerd op basis van informatie die afkomstig is uit het interne management- en prestatie-meetsysteem dat het agentschap zal uitbouwen.

§2. Semestrieel rapport over de uitvoering van de beheersovereenkomst

Het semestrieel rapport zal de volgende elementen bevatten:

- rapportering over de performantie-indicatoren met betrekking tot de realisatie van de strategische organisatiedoelstellingen uit de beheersovereenkomst;
- uitvoering van de begroting.

Het rapport zal worden voorgelegd aan de minister en het departement binnen twee maanden na het einde van het semester. Het eerste rapport zal over het eerste semester van 2007 handelen. Het departement evalueert de voortgangsrapportering (budget en realisatie van de strategische organisatiedoelstellingen aan de hand van de performantie-indicatoren), vraagt waar nodig aanvullende toelichtingen aan het agentschap en stelt een gemotiveerd verslag op van zijn evaluatie. Het departement bespreekt het evaluatierapport met de minister of haar vertegenwoordiger.

§3. Jaarrapport over de uitvoering van de beheersovereenkomst

Het jaarrapport over de uitvoering van de beheersovereenkomst zal de volgende elementen bevatten:

- rapportering over de performantie-indicatoren met betrekking tot de realisatie van de strategische organisatiedoelstellingen uit de beheersovereenkomst;
- rapportering over de projecten die worden ondernomen in het kader van het horizontale beleid dat in de Vlaamse overheid wordt gevoerd (zie artikel 7);
- toelichting bij de realisatie van de strategische organisatiedoelstellingen, in het bijzonder bij de doelstellingen die niet werden gerealiseerd;
- toelichting over interne en externe factoren die van invloed kunnen zijn op de verdere realisatie van de strategische organisatiedoelstellingen uit de beheersovereenkomst;
- uitvoering van de begroting.

Het jaarrapport over de uitvoering van de beheersovereenkomst zal worden voorgelegd aan de minister en het departement voor 31 maart van het jaar dat volgt op het betrokken jaar in kwestie. Het departement evalueert het jaarrapport (budget versus uitgaven en realisatie van de strategische organisatiedoelstellingen aan de hand van de performantie-indicatoren), vraagt waar nodig aanvullende toelichtingen aan het agentschap en stelt een gemotiveerd verslag op van zijn evaluatie. Het departement bezorgt het evaluatierapport aan de minister voor 30 april en bespreekt dat rapport met de minister of haar vertegenwoordiger.

Compensatiebedrag

VLAIO is een agentschap dat in het oprichtingsdecreet verschillende taken toegewezen kreeg, waarvan sommige als NEDAB en andere als DAEB beschouwd worden.

VLAIO krijgt een algemene dotatie per jaar voor haar werking. VLAIO beslist zelf hoe deze middelen worden aangewend in het kader van haar opdracht.

VLAIO biedt tal van diensten gratis aan. Voor sommige diensten wordt een deel van de kosten doorgerekend aan de bedrijven. Het gaat in dit laatste geval specifiek om deelnames

van bedrijven aan exportdagen, seminars, beurzen, missies georganiseerd door VLAIO en om uitnodigingen van buitenlandse aankopers.

Voor deze rapportering werd een poging ondernomen om realistische schattingen te maken van het aantal VTE's die ingezet worden voor DAEB taken. De kosten die aan een VTE werden toegewezen omvatten zowel de personeelskosten als de werkingskosten.

DAEB 1:

Informatie, documentatie, advies en begeleiding betreffende alle aspecten van de internationale handel en het internationaal ondernemen.

VLAIO stelt informatie over buitenlandse markten en sectoren ter beschikking. Deze informatie is toegankelijk voor de Vlaamse overheid, alle Vlaamse bedrijven en middenveldorganisaties in Vlaanderen.

De informatie is van algemene aard, en gaat over onder andere over markten, sectoren, reglementering, statistieken voor verschillende landen.

Verder ontvangt VLAIO in verschillende landen handelsvoorstellen van plaatselijke potentiële zakenpartners. Deze informatie wordt eveneens ter beschikking gesteld van alle Vlaamse bedrijven en middenveldorganisaties.

Daarnaast verspreidt VLAIO publicaties over enkele algemene thema's, zoals exportvaardigheden, ter promotie van het internationaal ondernemen en ter ondersteuning van startende exporteurs.

Voor deze opdracht stelde VLAIO in 2008 13,35 VTE's in het binnenland en 12 VTE's in het buitenland te werk.

In 2008 bedroeg de kost van 13,35 VTE's in het binnenland 1.115.318 Euro, terwijl de kost van 12 VTE's in het buitenland 1.150.021 Euro bedroeg.

DAEB 2:

Diensten gericht aan individuele bedrijven, zoals bemiddeling in grensoverschrijdende handelsgeschillen, taken van promotionele aard en het stimuleren van ondernemingsactiviteiten in het buitenland.

1. Taken van promotionele aard

VLAIO ondersteunt Vlaamse bedrijven in hun eerste stappen naar het buitenland of naar voor hen nieuwe markten.

VLAIO biedt bedrijven de mogelijkheid om deel te nemen aan sensibiliserende groepsacties in landen waar opportuniteiten zijn in bepaalde sectoren. VLAIO treedt – al dan niet in samenwerking met middenveldorganisaties – op als organisator van dit programma van acties dat tot stand komt in overleg met de middenveldorganisaties.

Het gaat over groepsdeelnames aan beurzen, uitnodiging van aankopers van buitenlandse bedrijven en internationale organisaties, groepszakenreizen en seminars in binnen- en buitenland.

Voor deze dienstverlening prefinanciert VLAIO de directe kost en recupereert het grootste aandeel van de directe kosten van de deelnemende bedrijven.

Acties in 2008	In Euro	Totale kostprijs	Gerecupereerd van deelnemers	Investerings door VLAIO
Beurzen		3.961.753	2.289.346	1.672.407
Uitnodigingen van aankopers		81.841	6.420	75.421
Missies		456.661	269.046	187.615
Seminaries		37.265	31.380	5.885

Aan deze dienstverlening werkten in 2008 in het binnenland 23,65 VTE's aan een kostprijs van 1.975.825,50 Euro.

Van het netwerk in het buitenland spenderen 25 VTE's hun tijd aan sensibiliserende groepsacties. Daar staat een kostprijs van 2.300.042 Euro tegenover.

Aan potentiële investeerders in Vlaanderen biedt VLAIO ondersteuning via informatie over onder andere regelgeving, financiële steun en vestigingsmogelijkheden via doorverwijzing naar gespecialiseerde juridische en financiële bedrijven voor bedrijfsspecifiek advies. VLAIO faciliteert contacten met overheidsadministraties voor investeerders.

In 2008 werd deze dienstverlening verzorgd door 5,6 VTE's, met een kostprijs van 467.848,75 Euro.

2. Stimuleren van ondernemingsactiviteiten in het buitenland

Bedrijven hebben de mogelijkheid om hun exportvaardigheden te toetsen op basis van een vragenlijst, de Exportmeter genaamd.

Aan deze dienstverlening werkten in 2008 1,2 VTE's in het binnenland aan een kostprijs van 100.253 Euro.

In antwoord op vragen van bedrijven bezorgt VLAIO informatie, zoals basis adressenlijsten, beknopte marktoverzichten, exportstatistieken voor bepaalde producten en invoerreglementering voor bepaalde landen. VLAIO verwijst ook door naar experts voor bedrijfsspecifiek advies, voor intensere begeleiding en opleiding en voor financiering.

De VLAIO medewerkers in de provincies en in het buitenland onderhouden regelmatig contact met een groep van bedrijven die voor hun internationale expansie intensief beroep doen op VLAIO. Dit loopt over een termijn die meestal over meerdere jaren strekt en beoogt een intensievere ondersteuning via informatie. De ondersteuning door het binnenlands- en buitenlands netwerk van VLAIO kenmerkt zich door continuïteit op lange termijn als unieke toegevoegde waarde.

Bedrijven kunnen in Vlaanderen jaarlijks in contact komen met de buitenlandse vertegenwoordigers van VLAIO om hun internationale expansie te bespreken. Conform de opdracht van de voogdijminister kunnen bedrijven de vertegenwoordigers van VLAIO in het buitenland rechtstreeks contacteren om vragen te stellen. Ter plaatse in het buitenland kunnen bedrijven op de vertegenwoordigers van VLAIO een beroep doen om contacten met potentiële klanten te faciliteren.

Aan deze dienstverlening werkten in 2008 24,35 VTE's in het binnenland aan een kostprijs van 2.034.307 Euro.

Van het netwerk in het buitenland spenderen in 2008 86,55 VTE's hun tijd aan het antwoorden van vragen van bedrijven. Daar staat een kostprijs van 7.962.744 Euro tegenover.

3. Grensoverschrijdende handelsgeschillen

In het binnenland spendeerde in 2008 0,60 VTE hun tijd aan grensoverschrijdende handelsgeschillen aan een kostprijs van 50.126,65 Euro.

Controle op overcompensatie

De procedure van controle, zowel intern als extern, is beschreven in de beheersovereenkomst en wordt hierboven weergegeven. De controles, zowel intern als extern, werden uitgevoerd volgens de bepalingen van de beheersovereenkomst.

Er zijn geen verzoeken om terugbetaling gedaan naar aanleiding van overcompensatie.

Bewaren van de gegevens

Artikel 11 van het besluit van de Vlaamse regering van 21 mei 1997 betreffende een geïntegreerde economische boekhouding en budgettaire rapportering voor de Vlaamse openbare instellingen stipuleert dat "Iedere VOI ertoe gehouden is haar boekhoudkundige stukken gedurende 10 jaar te bewaren of te kunnen reproduceren".

Het Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen voldoet aan dit besluit.

Rapporteringsfiche financiering diensten van algemeen economisch belang
--

Beschrijving van de dienst van algemeen economisch belang
--

Serviceflats en woningcomplexen met dienstverlening: zelfstandige wooneenheden voor ouderen met gemeenschappelijke voorzieningen voor facultatieve dienstverlening.

De serviceflatgebouwen en woningcomplexen met dienstverlening werden in het bejaardendecreet ingeschreven met het oog op de *integratie van ouderen in de samenleving*, alsook vanuit het perspectief op het *behoud van de optimale autonomie* en de idee van een *aangepaste en bescherming gevende woonvorm*.

Voor wat betreft de aangeboden dienstverlening stelt het decreet dat "de dienstverlening binnen het bereik moet worden gebracht van bewoners, die er naar eigen keuze, telkenmale zulks nodig is, beroep kunnen op doen". In een serviceflatgebouw ligt de klemtoon op het zelfstandig wonen. De dienstverlening (onderhoud, maaltijden, ...) is er bijkomend, additioneel, geen doel op zich maar *een middel om de zelfstandigheid van de bewoner te ondersteunen*.

De Vlaamse Regering koos ervoor om de bouw van serviceflats te subsidiëren vanuit de vaststelling dat er ten gevolge van de vergrijzing van de bevolking een blijvende nood is aan aangepaste huisvestingsmogelijkheden voor bejaarden, waarbij serviceflats – als onderdeel van een gedifferentieerd aanbod aan ouderenvoorzieningen - aan belang winnen als een geschikt woonalternatief voor ouderen. Tegelijk stelde men in 1994 vast dat het aantal gerealiseerde wooneenheden ver achterbleef op de programmatie, waardoor de beschikbare capaciteit ver onder de reële nood bleef. Daarom besliste men om dit te stimuleren via een nieuw financieringssysteem, waarbij investeringssubsidies van de Vlaamse overheid worden aangevuld met inbreng van privé-kapitaal.

De serviceflats worden gebouwd op basis van een opstalrecht dat de initiatiefnemer (OCMW of vzw) wenst toe te staan aan de BEVAK (Beleggingsvennootschap met vast kapitaal) NV Serviceflats Invest tegen bepaalde voorwaarden, zodat Serviceflats Invest de volle eigendom van de serviceflats bekomt ("de opstalovereenkomst"). De initiatiefnemer verbindt zich ertoe de opgerichte serviceflats te gebruiken als erfpachter en de kosten en financiële lasten van oprichting terug te betalen aan Serviceflats Invest, tegen een minimum vergoeding ("de canon") op basis van een overeenkomst van erfpacht ("de erfpacht").

Initiatiefnemers die voor de bouw van hun serviceflats een beroep doen op de NV Serviceflats Invest, worden door de Vlaamse overheid gesubsidieerd met een bedrag van 961,83 euro per jaar per flat gedurende 18 jaar.

Reglementaire of contractuele grondslag van de DAEB

Regelgeving van toepassing voor deze dienst/voorziening:

- Decreten inzake de voorzieningen voor bejaarden, gecoördineerd bij besluit van de Vlaamse Regering op 18 december 1991 (B.S. 20.VIII.1992);
- Besluit van de Vlaamse Regering van 10 juli 1985 tot vaststelling van de rechtspleging voor erkenning en sluiting van serviceflatgebouwen, woningcomplexen met dienstverlening, rusthuizen (B.S. 30.VIII.1985)
- Besluit van de Vlaamse Regering van 17 maart 1998 tot vaststelling van de regels voor het verlenen van de voorafgaande vergunning, bedoeld in artikel 10 van de decreten inzake voorzieningen voor bejaarden, gecoördineerd op 18 december 1991
- Ministerieel besluit van 7 juni 1999 houdende de vastlegging van evaluatiecriteria zoals bedoeld in artikel 5 van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 maart 1998 houdende vaststelling van het programma voor serviceflatgebouwen, woningcomplexen met dienstverlening, rusthuizen en dagverzorgingscentra (B.S. 29.IX.1999)
- Besluit van de Vlaamse Regering van 17 juli 1985 tot vaststelling van de normen waaraan een serviceflatgebouw, een woningcomplex met dienstverlening, of een rusthuis moet voldoen om voor erkenning in aanmerking te komen (B.S. 30.VIII.1985)
- Omzendbrief SFG/1/96 van 10/9/1996 betreffende de toelichting bij de werking van de serviceflatgebouwen en de woningcomplexen met dienstverlening
- Ministerieel besluit van 10 december 2001 inzake kwaliteitszorg in de rusthuizen, centra voor dagverzorging, centra voor kortverblijf, serviceflats en woningcomplexen met dienstverlening in de rusthuizen (B.S. 28.III. 2002)
- Besluit van de Vlaamse Regering van 30 november 2001 houdende de toekenning van een subsidie aan Openbare Centra voor maatschappelijk Welzijn en verenigingen zonder winstoogmerk als tegemoetkoming in de vergoeding voor de verwerving van de eigendom van de serviceflatgebouwen die op hun grond zijn opgericht in het kader van een onroerende leasingovereenkomst met de BEVAK (B.S. 21.XII.2001)
- Besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2008 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 november 2001 houdende de toekenning van een subsidie aan openbare centra voor maatschappelijk welzijn en verenigingen zonder winstoogmerk als tegemoetkoming in de vergoeding voor de verwerving van de eigendom van de serviceflatgebouwen die op hun grond zijn opgericht in het kader van een onroerende leasingovereenkomst met de BEVAK. (B.S. 27.VIII.2008)

Het toekennen van de subsidie aan de initiatiefnemers is bedongen in artikel 12 van de Algemene Overeenkomst tussen de Vlaamse Gemeenschap en de BEVAK Serviceflats Invest nv (B.S. 17 januari 1996).

De vereisten voor subsidiëring zijn bepaald in artikels 3, 4 en 5 van het Besluit van de Vlaamse Regering van 30 november 2001 houdende de toekenning van een subsidie aan Openbare Centra voor maatschappelijk Welzijn en verenigingen zonder winstoogmerk als tegemoetkoming in de vergoeding voor de verwerving van de eigendom van de serviceflatgebouwen die op hun grond zijn opgericht in het kader van een onroerende leasingovereenkomst met de BEVAK:

- Art. 3: De subsidie wordt verleend vanaf het jaar dat volgt op het jaar waarin de serviceflats in kwestie erkend zijn krachtens de decreten inzake voorzieningen voor bejaarden, gecoördineerd op 18 december 1991. Ze wordt aan de initiatiefnemer uitbetaald in het eerste kwartaal van het jaar waarop ze betrekking

heeft. De uitbetaling verloopt via de bewaarder van de BEVAK. De subsidie wordt slechts uitbetaald zolang de serviceflats in kwestie erkend zijn krachtens de in het eerste lid vermelde decreten.

- Art. 4: De subsidie is een tegemoetkoming in de vergoeding die de initiatiefnemer bij het einde van de onroerende leasingovereenkomst aan de BEVAK moet betalen voor het verwerven van de eigendom van de serviceflats. De initiatiefnemer stort elk jaar dat hij de subsidie ontvangt, een bedrag dat ten minste gelijk is aan die subsidie op een rekening tot waarborg van de verbintenis tot betaling van de in het eerste lid bedoelde vergoeding, zoals bepaald in de onroerende leasingovereenkomst die hij met de BEVAK heeft gesloten. De jaarlijks gestorte bedragen worden ononderbroken belegd en worden aangewend om de in het eerste lid bedoelde vergoeding te betalen.
- Art. 5:
  - § 1. De initiatiefnemer levert jaarlijks vóór 31 januari aan de administratie het bewijs van de storting, die hij overeenkomstig artikel 4, tweede lid, tijdens het voorgaande jaar heeft verricht, aan de hand van een uittreksel uit de rekening in kwestie.
  - § 2. De initiatiefnemer betaalt de vergoeding, bedoeld in artikel 4, eerste lid, aan de BEVAK zoals bepaald in de tussen hen gesloten onroerende leasingovereenkomst. Uiterlijk één maand na die betaling levert hij daarvan aan de administratie het bewijs aan de hand van een door de BEVAK uitgereikte kwitantie.
  - § 3. De administratie kan te allen tijde bij een initiatiefnemer stukken opvragen die verband houden met de subsidie.

De subsidie wordt slechts uitbetaald zolang de serviceflats in kwestie erkend zijn (Besluit van de Vlaamse Regering van 30 november 2001 houdende de toekenning van een subsidie aan Openbare Centra voor maatschappelijk Welzijn en verenigingen zonder winstoogmerk als tegemoetkoming in de vergoeding voor de verwerving van de eigendom van de serviceflatgebouwen die op hun grond zijn opgericht in het kader van een onroerende leasingovereenkomst met de BEVAK). Om erkend te zijn, moet men voldoen aan de erkenningsnormen opgenomen in de bijlage A van het BVR van 17 juli 1985 tot vaststelling van de normen waaraan een serviceflatgebouw, een woningcomplex met dienstverlening, of een rusthuis moet voldoen om voor erkenning in aanmerking te komen.

De aard en de duur van de openbare dienstverplichtingen:

Diensten zijn onderworpen aan een vergunnings- (BVLR 17/3/1998) en erkenningsplicht (BVLR 10/7/1985):

Vergunning van infrastructuur in kader van programmatie (BVLR 17/3/1998)
Erkenning mits voldaan aan bepaalde normen (bijlage A bij BVLR 17/7/1985)

De flats moeten voldoen aan vooraf bepaalde strenge *kwalitatieve eisen*, zowel architecturaal als bouwtechnisch, oppervlakte-normen (min. 50 m² netto), gebruikte materialen en kostprijs. Ze moeten functioneel en comfortabel ingericht zijn en *aangepast aan de behoeften van de ouderen*. De flats en het hele gebouw zijn zo ontworpen dat rekening gehouden wordt met de mogelijke problemen die ouderen kunnen ondervinden bij het zich verplaatsen. De flats zijn zodanig aangepast dat de oudere zolang als mogelijk zelf kan instaan voor het onderhoud van de woning, de persoonlijke verzorging en voor de bereiding van zijn maaltijden.

Deze vereisten maken deel uit van de erkenningsnormen beschreven in de bijlage A van het BVR van 17 juli 1985 tot vaststelling van de normen waaraan een serviceflatgebouw, een

woningcomplex met dienstverlening, of een rusthuis moet voldoen om voor erkenning in aanmerking te komen.

Voor wat betreft de aangeboden dienstverlening stelt het decreet dat "de dienstverlening binnen het bereik moet worden gebracht van bewoners, die er naar eigen keuze, telkenmale zulks nodig is, beroep kunnen op doen" (Decreten inzake de voorzieningen voor bejaarden, gecoördineerd bij besluit van de Vlaamse Regering op 18 december 1991). In een serviceflatgebouw ligt de klemtoon op het zelfstandig wonen. De dienstverlening (onderhoud, maaltijden, ...) is er bijkomend, additioneel, geen doel op zich maar *een middel om de zelfstandigheid van de bewoner te ondersteunen*.

Specifieke vereisten:

- Kwaliteit: de kwaliteitsvereisten zijn bepaald in het Ministerieel besluit van 10 december 2001 inzake kwaliteitszorg in de rusthuizen, centra voor dagverzorging, centra voor kortverblijf, serviceflats en woningcomplexen met dienstverlening in de rusthuizen. De overige erkenningsnormen zijn bepaald in bijlage A bij het Besluit van de Vlaamse Regering van 10 juli 1985 tot vaststelling van de rechtspleging voor erkenning en sluiting van serviceflatgebouwen, woningcomplexen met dienstverlening, rusthuizen
- Betaalbaarheid: dagprijs is vrij (mits goedkeuring min. Economische Zaken). De samenstelling ervan is bepaald artikel 1.8 van de bijlage A bij het Besluit van de Vlaamse Regering van 10 juli 1985 tot vaststelling van de rechtspleging voor erkenning en sluiting van serviceflatgebouwen, woningcomplexen met dienstverlening, rusthuizen, en verder uitgewerkt in punt 3.3 van de bijlage bij de omzendbrief SFG/1/96 van 10/9/1996 betreffende de toelichting bij de werking van de serviceflatgebouwen en de woningcomplexen met dienstverlening.
- Toegankelijkheid: om een voorafgaande vergunning te kunnen krijgen moet men onder andere de toegankelijkheid van de voorziening kunnen aantonen (art. 20 van het Ministerieel besluit van 7 juni 1999 houdende de vastlegging van evaluatiecriteria zoals bedoeld in artikel 5 van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 maart 1998 houdende vaststelling van het programma voor serviceflatgebouwen, woningcomplexen met dienstverlening, rusthuizen en dagverzorgingscentra).
- Continuïteit van dienstverlening: erkenningsnorm 4.2 stelt dat "Bij dag en bij nacht moet in de inrichting zelf of in de onmiddellijke omgeving altijd een medewerker aanwezig moet zijn die zonder verwijl elke oproep van een bejaarde kan beantwoorden."

Betrokken onderneming en het betrokken grondgebied:

Alle OCMW's en vzw's in Vlaanderen en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest komen in aanmerking. Per gesubsidieerd serviceflatgebouw of woningcomplex met dienstverlening wordt een subsidiebesluit opgemaakt.

Aard van alle uitsluitende of bijzondere rechten die de ondernemingen zijn toegekend:

Met uitzondering van de subsidie, bedoeld als tegemoetkoming voor het verwerven van de eigendom van de serviceflats, zijn er geen bijzondere rechten toegekend aan de ondernemingen.

Parameters voor de berekening, de controle en de herziening van de compensatie:

De compensatie werd bepaald op basis van de *investeringskost voor de bouw van een serviceflat*.

Initieel bedroeg de subsidie **961,83 euro** per jaar per flat gedurende 18 jaar (BVR 30/11/2001). Bij het bepalen van dit bedrag in 1995 werd dit berekend vanuit de optie dat de subsidie, uitgekeerd gedurende achttien jaar en gekapitaliseerd over 27 jaar, een bedrag zou constitueren dat gelijk was aan de *nominale investeringskost van een serviceflat* (toen geraamd op ongeveer 2,4 miljoen BEF). Deze kostprijs werd berekend op basis van de gegevens in verband met de bouwkosten van de woningen opgericht in het kader van het urgentieprogramma voor de sociale woningbouw. Inbegrepen in deze berekening zijn:

- Netto-bouwkost voor serviceflat met 50 m² netto-vloeroppervlakte + 15% gemeenschappelijke ruimten.
- Extra uitgave voor aangepast meubilair of extra 4 m² (om plaatsen standaard-meubilair mogelijk te maken).
- Andere vaste kosten (12% BTW, 6% studiekosten, 2% voor andere kosten zoals grondonderzoek, technische controle en decennale verzekering).

Op 16 mei 2008 wijzigde de Vlaamse Regering haar besluit over het toekennen van subsidie aan OCMW's en vzw's als tegemoetkoming voor het verwerven van serviceflatgebouwen die op hun grond zijn opgericht in het kader van een onroerende leasingsovereenkomst met de Bevak. De subsidie aan de initiatiefnemers werd verhoogd van 961,83 euro tot 1140,43 euro per flat en per jaar gedurende 18 jaar, voor de initiatiefnemers die vanaf 1 januari 2007 een notariële overeenkomst van onroerende leasing voor de bouw van serviceflats met de BEVAK afsluiten. Het verhogen van de totale subsidiesom die initiatiefnemers ontvangen vindt zijn argumentatie in de stijging van de *bouwkost* die sinds de opstartfase werd opgetekend. Initieel werd voorgesteld om de duur van de subsidies te verlengen tot 24 jaar. Om hetzelfde resultaat te halen met behoud van de subsidietermijn op 18 jaar moest het jaarlijks uitgekeerde subsidiebedrag toenemen. Gelet op het feit dat het kapitaliseren aan 4,77% rente van 24 jaarlijkse subsidiebedragen (961,83 euro per jaar) na 30 jaar leidt tot een kapitaal van 50.043 euro kan eenzelfde bedrag ook gehaald worden bij het uitkeren van 18 jaarlijkse subsidiebedragen van $961,83 \times 1,1857 = \mathbf{1.140,43 \text{ euro}}$ per jaar.

Regelingen om overcompensatie te vermijden en terug te betalen:

In principe is geen overcompensatie mogelijk, aangezien de gemiddelde investeringskost per flat op vandaag ongeveer 94.950 euro bedraagt en de totaal toegekende subsidie per flat maximaal 20.527,74 euro ($1140,43 \times 18$ jaar) bedraagt.

De subsidie wordt slechts uitbetaald zolang de serviceflats waarvoor de subsidie wordt toegekend, erkend zijn krachtens de decreten inzake voorzieningen voor bejaarden, gecoördineerd op 18 december 1991 (art.3, lid2). Voor elke uitbetaling (jaarlijks, gedurende 18 jaar) wordt nagegaan of het serviceflatgebouw nog erkend is, m.a.w. voldoet aan de erkenningsnormen zoals beschreven in de bijlage A van het Besluit van de Vlaamse Regering van 17 juli 1985 tot vaststelling van de normen waaraan een serviceflatgebouw, een woningcomplex met dienstverlening, of een rusthuis moet voldoen om voor erkenning in aanmerking te komen. De subsidie wordt slechts uitbetaald zolang de serviceflats in kwestie erkend zijn. Als een serviceflatgebouw dat met Bevak gebouwd werd niet langer aan de erkenningsnormen zou voldoen, en dus zou gesloten worden, wordt ook de subsidie niet verder uitbetaald (Besluit van de Vlaamse Regering van 30 november 2001 houdende de toekenning van een subsidie aan Openbare Centra voor maatschappelijk Welzijn en verenigingen zonder winstoogmerk als tegemoetkoming in de vergoeding voor de verwerving van de eigendom van de serviceflatgebouwen die op hun grond zijn opgericht in het kader van een onroerende leasingovereenkomst met de BEVAK).

Bij inspectiebezoeken in de voorziening wordt nagegaan of er nog aan de erkenningsnormen wordt voldaan.

De initiatiefnemer stuurt jaarlijks een rekeninguittreksel in, waaruit blijkt dat de jaarlijkse subsidie wordt gestort en belegd conform artikel 4, tweede lid van het Besluit van de Vlaamse Regering van 30 november 2001 houdende de toekenning van een subsidie aan Openbare Centra voor maatschappelijk Welzijn en verenigingen zonder winstoogmerk als tegemoetkoming in de vergoeding voor de verwerving van de eigendom van de serviceflatgebouwen die op hun grond zijn opgericht in het kader van een onroerende leasingovereenkomst met de BEVAK. Tevens moet de initiatiefnemer bewijzen dat hij dat ononderbroken belegde bedrag aanwendt voor het betalen van de einde-opstalvergoeding aan de BEVAK (artikel 5 van datzelfde Besluit).

Er is geen specifieke regeling voor terugbetaling van reeds uitbetaalde subsidies.

Controle op overcompensatie

Elk jaar, dus voor elke uitbetaling, wordt er door het agentschap zelf nagegaan of het serviceflatgebouw nog erkend is en of er een beleggingsbewijs werd ingestuurd. Er werd in nog geen enkel dossier een terugvordering gedaan.

Compensatiebedrag

- *het gemiddelde bedrag van de compensatiebetaling;*

Initiatiefnemers die voor de bouw van hun serviceflats een beroep doen op de BEVAK, worden door de Vlaamse overheid gesubsidieerd met een bedrag van 961,83 euro per jaar per flat gedurende 18 jaar. Dit bedrag werd verhoogd tot 1140,43 euro per flat en per jaar voor die flats waarvoor de notariële overeenkomst van onroerende leasing voor de bouw ervan met de BEVAK afgesloten werd vanaf 1 januari 2007. Het gemiddeld bedrag uitgekeerd per begunstigde (vzw of OCMW) was in 2008 24.045,75 euro.

- *het jaarlijkse maximumbedrag van de compensatiebetalingen voor een dienst van algemeen economisch belang;*

De subsidie bedraagt 961,83 euro per flat gedurende 18 jaar. Vanaf 1 juli 2008 werd het maximum aantal wooneenheden per serviceflatgebouw opgeheven. Het grootste project dat met Bevak-subsidiëring tot op heden gerealiseerd werd is een serviceflatgebouw met 63 wooneenheden (totale subsidie over 18 jaar: 1.090.715,22 euro). Dit betekent dat het maximumbedrag toegekend aan 1 onderneming momenteel 60.595,29 euro bedraagt. Het totaal aantal wooneenheden per december 2008 bedraagt 1088, waarvoor een totaalbedrag van 985.875,75 euro werd uitgekeerd in 2008.

- *het aantal begunstigden;*

Tot en met 31/12/2008 werden er 43 serviceflatgebouwen uitgebaat door een OCMW (1080 wooneenheden) en 4 uitgebaat door een vzw (82 wooneenheden). Het OCMW van Ninove, Hamont-Achel en Leopoldsborg realiseerden elk 2 serviceflatgebouwen met Bevak-subsidiëring, het OCMW van Antwerpen realiseerde er tot op heden 4.

Dit brengt het totaal aantal begunstigden op 41.

- *het totaalbedrag van de in die subcategorie verstrekte compensatiebetalingen per jaar;*

	aantal wooneenheden	Ordonnanceringskrediet (bedrag uitbetaald per jaar)
2005	890	768.570,48 euro
2006	967	856.028,70 euro
2007	1025	930.089,61 euro
2008	1088	985.875,75 euro

- *het eventuele bestaan van onbeperkte garanties of individuele garanties;*

De Vlaamse regering waarborgt gedeeltelijk de goede afloop van het globale investeringsprogramma voor serviceflats via de BEVAK. Hiertoe wordt een gewestwaarborg voorzien van 25% voor de eerste schijf, herbruikbaar voor de volgende schijven als de BEVAK erin slaagt deze aandelen nadien te plaatsen of als hij niet werd opgenomen. De waarborg is beperkt tot 2.5 % van het globale programma.

Bewaren van de gegevens

De dossiers worden sinds het begin van de Bevak-subsidiëring bewaard (recent ook gedeeltelijk elektronisch).

Rapporteringfiche financiering diensten van algemeen economisch belang

Beschrijving van de dienst van algemeen economisch belang

Kwalificatie van de activiteiten van VMSW

De volgende activiteiten van de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) zijn een dienst van algemeen economisch belang (DAEB):

1. (DAEB #1) "**financieel beheer**": zorgen voor het beheer van de financiële middelen van de sociale huisvestingsmaatschappijen die niet noodzakelijk zijn voor hun dagelijkse werking. Hiermee voorziet en beheert de VMSW de financiële middelen voor de sector. De VMSW voorziet ook in de financiering van de SHM's door de omzetting van kapitaalsubsidies in goedkope leningen aan SHM's en in bijzondere sociale leningen aan particulieren. Deze kapitaalsubsidies worden geheel ingezet ten behoeve van de eindgebruiker. De VMSW staat enkel in voor de financiële transformatie en stelt vervolgens de middelen ter beschikking van de begunstigden. De VMSW wordt, rekening houdend met deze activiteiten en met de paragrafen 2.32 en 2.54 van het Europees Systeem van nationale en regionale Rekeningen (ESR 1995), beschouwd als een gespecialiseerde financiële instelling die zich bezighoudt met langlopende financieringen en derhalve gerangschikt wordt onder code S.123 "overige financiële intermediairs, met uitsluiting van verzekeringsinstellingen en pensioenfondsen";
2. (DAEB #2) "**bijzondere sociale leningen**": deze dienst van algemeen belang wordt aangeboden aan woonbehoeftige gezinnen en alleenstaanden met het oog op de verwerving en realisatie van sociale koopwoningen en van andere woningen, en ook voor de renovatie, de verbetering of de aanpassing van woningen.

Communautair juridisch kader

Deze beide diensten van algemeen economisch belang (DAEB) kunnen Europeesrechtelijk gekaderd worden met verwijzing naar de brief (09/07/2008*D/52727 DG COMP/A3/PS/og D(2008) 122) van de Europese Commissie van 9 juli 2008, en meerbepaald met verwijzing naar:

- ❖ de subcategorie vermeld in artikel 2, lid 1, b) van de Beschikking van de Commissie van 28 november 2005 betreffende de toepassing van artikel 86, lid 2, van het EG-Verdrag op staatssteun in de vorm van compensatie voor de openbare dienst die aan bepaalde met het beheer van diensten van algemeen economisch belang belaste ondernemingen wordt toegekend (beschikking 2005/842/EG), zoals vermeld op pagina 5 van dezelfde brief:

"Artikel 2, lid 1, onder b): compensatie voor de openbare dienst welke wordt toegekend aan woningcorporaties die door de lidstaat als diensten van algemeen economisch belang aangemerkte activiteiten verrichten, ongeacht het bedrag."

Kwalificatie van de activiteiten van een SHM

De volgende activiteiten van de sociale huisvestingsmaatschappijen (SHM's) zijn een dienst van algemeen economisch belang (DAEB):

1. (DAEB #3) "**verhuring van sociale woningen**";
2. (DAEB #4) "**verkoop van de sociale koopwoningen en sociale kavels alsook middelgrote woningen en middelgrote kavels**";
3. (DAEB #5) "**realisatie van vastgoedprojecten**" bestemd om als infrastructuur gebruikt te worden bij het aanbieden van steunmaatregelen van sociaal woonbeleid (bv om verhuurd te worden als sociale huurwoning of om verkocht te worden als sociale koopwoning). Dit houdt verschillende activiteiten in: verwerving van onroerende goederen (deels via publieke financieringsmiddelen en deels via eigen middelen); afbraak; renovatie; bouw en grotere onderhoudswerken. Behalve wat de verwerving betreft (zie ook lager i.v.m. bijzondere rechten) wordt de praktische uitvoering van deze activiteiten aan de markt uitbesteed via de overheidsopdrachtenwetgeving. Op die manier wordt, voor wat betreft de bouw, afbraak, renovatie en groot onderhoud van sociale wooncomplexen, beroep gedaan op private aannemers en uitvoerders van de werken, terwijl de SHM (aanbestedende overheid) optreedt als bouwheer, opdrachtgever enz. .
4. (DAEB #6) "**verhuring buiten het sociaal huurstelsel**": dit is de verhuring en terbeschikkingstelling van lokalen in het kader van een DAEB die tot een ander beleidsdomein dan sociaal woonbeleid behoren.

Reglementaire grondslag van de DAEB
--

Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW)

❖ Algemene juridische situering in nationaal recht

De activiteiten van de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) worden exclusief bij reglementaire grondslag bepaald. De VMSW behoort tot het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend erfgoed (RWO) van de Vlaamse Overheid en werd opgericht met het oog op de ondersteuning en concrete uitvoering van het Vlaams sociaal woonbeleid.

Het agentschap VMSW is een extern verzelfstandigd agentschap (EVA) met eigen rechtspersoonlijkheid. Met haar opdrachten wordt concrete uitvoering verleend aan de steunmaatregelen die door de Minister en door de Vlaamse regering worden genomen op het vlak van Vlaams sociaal woonbeleid.

De opdracht bestaat er o.m. in mee te werken aan de totstandkoming van de steunmaatregelen van Vlaams sociaal woonbeleid die ter beschikking staan van woonbehoeftige gezinnen en allenstaanden.

Zoals ook geldt voor de andere opdrachten en activiteiten van de VMSW worden de juridische contouren, voorwaarden en modaliteiten van haar werking op het vlak van de 2 weerhouden DAEB's (financieel beheer en het verstrekken van bijzondere sociale leningen) vastgelegd in de decreten van het Vlaams Parlement en in de (specifieke en uitgebreide) uitvoeringsreglementering betreffende het Vlaams woonbeleid.

Het administratief recht vormt de reglementaire grondslag van deze DAEB's.

"De VMSW heeft rechtspersoonlijkheid en zal, zonder haar burgerlijk karakter te verliezen, in de vorm van een naamloze vennootschap worden opgericht. ... De rechtspositie van de

VMSW wordt geregeld door het kaderdecreet, dit decreet en haar statuten. De bepalingen van het Wetboek van vennootschappen met betrekking tot de naamloze vennootschappen zijn van toepassing op de VMSW voor alles wat niet geregeld is door het kaderdecreet, door dit decreet, door de wetten en decreten die voor het Vlaamse Gewest en de eronder ressorterende instellingen een regeling inzake begroting, boekhouding, organisatie van de controle en controle op subsidies invoeren, of door haar statuten, en dit voor zover die bepalingen met betrekking tot de naamloze vennootschappen niet in strijd zijn met voormelde decretale of wettelijke regelingen."

*...
De statuten van de VMSW worden vastgesteld in een authentieke akte houdende omvorming van de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij tot het extern verzelfstandigd agentschap Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen. De statuten worden ter goedkeuring aan de Vlaamse Regering voorgelegd. Ze kunnen alleen worden gewijzigd met goedkeuring van de Vlaamse Regering."*

(art. 30 van het decreet van 15 juli houdende de Vlaamse Wooncode, hierna Vlaamse Wooncode of VWC)".

Met het primaat van de administratiefrechtelijke grondslagen, procédés en instrumenten en de principieel aanvullende werking van privaatrecht(-elijke procédés) worden de talrijke openbare dienstverplichtingen beschermd die gelden in het domein van Vlaams sociaal woonbeleid.

Enkele andere bronnen van administratief recht^a sedert de laatste bestuurlijke hervormingen:

1. artikelen 30 tot en met 39 van het decreet van 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode, handelen expliciet over de VMSW en de haar toegewezen taken van algemeen belang. Daarnaast gelden volgende rechtsbronnen en stukken als aanvulling erop of uitvoering ervan.
2. het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid van 18 juli 2003;
3. decreet van 24 maart 2006 houdende wijziging van decretale bepalingen inzake wonen als gevolg van het bestuurlijk beleid (Belgisch Staatsblad van 14 juni 2006);
4. het besluit van de Vlaamse Regering van 7 juli 2006 houdende de regeling van de rechtsopvolging van de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij naar aanleiding van de omvorming ervan tot het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigde agentschap Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen en houdende de toewijzing van de goederen, de rechten en verplichtingen van de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij en van de afdeling Gesubsidieerde Infrastructuur van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap wat het beleidsveld wonen betreft, aan de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen en aan het Vlaams Ministerie van Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed;
5. de statuten van de VMSW, goedgekeurd door de buitengewone algemene vergadering van de aandeelhouders van de VHM op 27 juni 2006, houdende de omvorming van de VHM tot de VMSW, zoals bepaald in artikel 30, §1, zesde lid, van de Vlaamse Wooncode en goedgekeurd door de Vlaamse Regering (met uitsluiting evenwel van art. 3, § 1, 6°, van de statuten) bij bovenvermeld besluit van 7 juli 2006 houdende de regeling van de rechtsopvolging van de VHM. Art. 3 van de statuten omschrijven het doel van VMSW.

❖ **Specifieke reglementaire grondslag voor de hier beschouwde (VMSW-)DAEB's:**

art. 33, §1 VWC:

"...

---

^a Niet-uitputtend en louter exemplatief

Daarnaast heeft de VMSW als opdracht:

...

1 bijzondere sociale leningen toe te staan voor de verwerving en realisatie van sociale koopwoningen en van andere woningen, en voor de renovatie, de verbetering of de aanpassing van woningen;

2° te zorgen voor het beheer van de financiële middelen van de sociale huisvestingsmaatschappijen die niet noodzakelijk zijn voor hun dagelijkse werking, overeenkomstig een regeling die de Vlaamse Regering vaststelt na overleg met de VMSW en de sociale huisvestingsmaatschappijen;

..."

❖ **Specifieke reglementaire grondslagen: DAEB-kaderrelevante elementen van de toevertrouwde DAEB's:**

○ **aard en duur van de openbare dienstverplichtingen**

=> DAEB #1 modaliteiten van de DAEB "intern financieel beheer": vastgelegd door de Vlaamse regering (cf. art. 33, §1, 2° *supra*)

=> DAEB #2 modaliteiten van de DAEB "aanbieden van bijzondere sociale leningen aan woonbehoeftige gezinnen en alleenstaanden": conform de decretaal verankerde uitgangspunten van het sociaal woonbeleid:

- *"De Vlaamse Regering bepaalt per vorm van steunverlening de criteria voor de evaluatie van de feitelijke situatie, bedoeld in § 1, eerste lid, 6°, waarbij de inkomensgrenzen telkens worden vastgesteld in verhouding tot de gezinssamenstelling." (art. 2 §2 VWC)*

"Voor de toepassing van de Vlaamse Wooncode en de besluiten genomen ter uitvoering ervan, worden de hierna vermelde begrippen gebruikt:

...

6° woonbehoeftig: verkerend in een feitelijke economische en maatschappelijke situatie waarin een behoorlijke huisvesting slechts kan worden verworven of behouden met extra of omvattende steun;

..."

(art. 2, §1, 6° VWC)

De verschillende steunmaatregelen (zoals ook sociale huur en de constructie en verkoop van sociale koopwoningen hierna behandeld als door SHM's aangeboden DAEB's) worden door de overheid onderworpen aan openbare dienstverplichtingen (ODV) die (1) de uitoefening ervan tegelijk onderwerpen aan de basiscomponenten van het grondwettelijk gewaarborgd grondrecht inzake wonen en (2) de universele dienstkenmerken bij de uitoefening ervan waarborgen - (1): *"Iedereen heeft recht op menswaardig wonen. Daartoe moet de beschikking over een aangepaste woning, van goede kwaliteit, in een behoorlijke woonomgeving, tegen een betaalbare prijs en met woonzekerheid worden bevorderd."* (art. 3 VWC)

(2): ODV en universele dienstkenmerken: o.m. gelijke toegang over het ganse grondgebied (*universal coverage + uniform pricing*), transparantie, kwaliteit, aansluiting bij noden van lokaal woonbeleid, inpassing en aansluiting bij andere beleidsdomeinen zoals ruimtelijk beleid, vervoersbeleid, ... enz

- Specifieke ODV ivm DAEB “aanbieden van bijzondere sociale leningen”: hypothecaire kredieten met ODV: “vaste variabele rentevoet” waarbij een sociale korting wordt toegepast in functie van het inkomen van het gezin van de ontlener en die 5-jaarlijks worden herzien in functie van de wijzigingen in de gezinssamenstelling en de inkomenssituatie. Er zijn ODV op het vlak van de financiële draagkracht van de ontlener, op het vlak van het maximum ontleenbare bedrag in functie van het doel van de operatie en in functie van de waarde van de woning.
  - Basisreglementering ivm deze DAEB:
    - VWC art. 33 §1, 1°: bijzondere sociale leningen
    - VWC art. 33 §1, 2°: beheer van de financiële middelen en van SHM's
- **Betrokken onderneming en betrokken grondgebied**
- => **DAEB #1**: VMSW voor de SHM's binnen het Vlaamse gewest (zie *supra* reglementaire grondslag)
- => **DAEB #2**: bijzondere sociale leningen : voor verrichtingen binnen het Vlaamse Gewest
- **Uitsluitende en bijzondere rechten**
- => **DAEB #1**: aanvullend kan de VMSW leningen opnemen op de kapitaalmarkt met 100 % gewestwaarborg. Voor het verkrijgen van die waarborg wordt een premie betaald aan de Vlaamse overheid die als volgt wordt berekend:

$$(\text{bedrag lening} \times 0,225\%) + \text{som van jaar } 0 \text{ t.e.m. jaar } n \text{ (} 0,05\% \times \text{uitstaand bedrag jaar } i \text{ na aflossing jaar } i \text{)}$$
- => **DAEB #2**: nihil
- **Parameters voor de berekening, controle en herziening van de compensatie**
- => **DAEB #1**: Op basis van artikel 36 VWC ontvangt de VMSW jaarlijks een beheersvergoeding vanwege de SHM's die overeenkomt met 0,13% van de geactualiseerde kostprijs van het bestaande huurpatrimonium van de SHM's. Bovendien ontvangt de VMSW een beheersvergoeding van 0,50% op de verkoopprijs van sociale koopwoningen, huurwoningen of kavels. Deze vergoeding vormt een forfaitaire en minimale bijdrage tot de werkingskosten van de VMSW en vormt als dusdanig niet zozeer een vergoeding voor de specifieke DAEB-diensten die door de VMSW worden gepresteerd ten aanzien van de SHM's, maar wel voor het volledige geheel van alle ondersteunende diensten die door de VMSW worden aangeboden (waaronder informatica-ondersteuning; juridisch advies; technisch advies (ivm ontwerpen en architecten); enz) en die als niet-economische diensten (NEDAB's) van algemeen belang werden gekwalificeerd. Deze vergoeding heeft eerder het karakter van een forfaitaire solidariteitsbijdrage aan de werking van de sector dan werkelijk de economische waarde van de aangeboden diensten te reflecteren. Hierbij dient opgemerkt dat deze regeling op zijn einde loopt in afwachting van een nieuw voorstel. Zo werd de beheersvergoeding voor 2008 niet meer berekend op basis van de geactualiseerde kostprijs omdat de SHM's deze

gegevens niet meer bijhouden onder de nieuwe sociale huurregelgeving. De vergoeding m.b.t. 2008 is daarom gebeurd bij wijze van voorschot op basis van de gegevens van 2007.

o **Regeling om overcompensatie te vermijden**

Het toezicht op een publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap zoals de VMSW wordt geregeld door artikel 23 van het kaderdecreet van 18 juli 2003 bestuurlijk beleid: zo'n EVA *"staat onder het toezicht van de Vlaamse regering overeenkomstig de bepalingen van dit decreet. De Vlaamse regering kan ten allen tijde ter plaatse inzage nemen van de boeken, brieven, notulen en, in het algemeen belang, van alle documenten en geschriften van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigde agentschap. Ze kan van de gedelegeerd bestuurder of van het hoofd van het agentschap en van de leden van de raad van bestuur alle ophelderingen en inlichtingen vorderen en alle verificaties laten verrichten die ze nodig acht."*

Verder wordt het toezicht nog bepaald door o.m.

- de rechtspositieregeling van het personeel (die wordt bepaald door de Vlaamse Regering);
- de Beheersovereenkomst, waarvan de uitvoering jaarlijks door de Vlaamse Regering wordt geëvalueerd.

Daarenboven is de Wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut (B.S. van 24.3.1954) van toepassing op de VMSW en voert het Rekenhof controle uit. Inzake de uitgaven voor gesubsidieerde infrastructuur wordt er controle uitgeoefend door de inspectie van financiën^b.

Bovendien is de VMSW als naamloze vennootschap van publiek recht (VMSW) ook onderhevig aan de regelgeving van het Wetboek van Vennootschappen (W. Venn.) o.a. inzake de verplichting van de jaarrekening (art. 92 e.v. W. Venn.), van een bedrijfsrevisor (art. 130 e.v. W. Venn.) en de controle op de jaarrekening (art. 141 e.v. W. Venn.).

IVA Inspectie RWO kan eventueel overgaan tot invordering van subsidies en tegemoetkomingen (indien afgewend van hun doel).

---

^b De Inspectie van financiën is een interfederaal Korps dat door een interministerieel Comité, samengesteld uit leden van de federale overheid en de deelregeringen (regeringen van gewesten en gemeenschappen), beheerd wordt. Ze voeren hun taken uit in opdracht van de federale regering of in opdracht van de gemeenschap- of gewestregeringen en zijn onafhankelijk van de overheidsdiensten. De inspecteurs van financiën vervullen een drievoudige rol:

1. Zij zijn de financiële en budgettaire raadgevers van de ministers/regering waarbij zij geaccrediteerd zijn. Zij kunnen aanbevelingen doen om de doeltreffendheid en doelmatigheid van de ingezette middelen te verhogen en de werking van de overheidsdiensten te verbeteren en kunnen worden belast met onderzoeken in gesubsidieerde openbare of private instellingen. De Inspectie van financiën wordt door de verschillende overheden aangesteld als auditautoriteit in het kader van de Europese fondsen.
2. Zij oefenen een controlebevoegdheid uit in naam van de Minister van begroting of van de Minister van Ambtenarenzaken.
3. Zij oefenen een ex ante controle uit op alle belangrijke voorstellen van beslissingen met een budgettaire weerslag, zowel ontvangsten als uitgaven.

De sociale huisvestingsmaatschappijen (SHM's)

❖ Algemene juridische situering in nationaal recht

Met betrekking tot de sociale huisvestingsmaatschappijen (SHM's), kan eveneens verwezen worden naar de Vlaamse Wooncode en naar de methodologische en inhoudelijke uitgangspunten die *supra* werden beschreven ivm DAEB #1 en #2.

Het juridische statuut van de SHM wordt geregeld door **Hoofdstuk III.bis van de Vlaamse Wooncode (VWC), art. 40 tot en met 49**. Dat hoofdstuk werd toegevoegd door het decreet van 24 maart 2006 houdende wijziging van decretale bepalingen inzake wonen als gevolg van het bestuurlijk beleid^c.

Art. 40. *“De Vlaamse Regering kan vennootschappen met een maatschappelijk doel dat beantwoordt aan de bijzondere doelstellingen van het Vlaamse woonbeleid erkennen als sociale huisvestingsmaatschappij. De sociale huisvestingsmaatschappijen zijn autonome vennootschappen die verantwoordelijk zijn voor het behoorlijk uitvoeren van de taken die hen opgedragen zijn.*

Om erkend te kunnen worden en te blijven als sociale huisvestingsmaatschappij moeten die vennootschappen ten minste aan de volgende voorwaarden voldoen:

- 1° *de vennootschap werkt in het Vlaamse Gewest;*
- 2° *de zetel van de vennootschap is gevestigd in h et Vlaamse Gewest;*
- 3° *de vennootschap verbindt er zich toe de opdrac hten uit te voeren die haar worden opgelegd door:*
  - a) *de Vlaamse Wooncode en de besluiten ter uitvoering ervan;*
  - b) *elk ander decreet of besluit, voorzover dat betrekking heeft op aspecten van het sociale woonbeleid;*
- 4° *de vennootschap verbindt er zich toe het toezich t, zoals geregeld door de Vlaamse Wooncode en de besluiten ter uitvoering ervan, te aanvaarden;*
- 5° *de vennootschap neemt de door de Vlaamse Regerin g opgestelde modelstatuten aan en verbindt er zich toe haar statuten onmiddellijk aan te passen aan elke latere wijziging die de Vlaamse Regering aan die modelstatuten zou aanbrengen;*
- 6° *de vennootschap stelt een commissaris aan di e belast wordt met de controles zoals bepaald in het Wetboek van vennootschappen;*
- 7° *de vennootschap zorgt voor een behoorlijk we rkend systeem van interne controle;*
- 8° *de vennootschap verbindt er zich toe haar fi nanciële middelen die niet noodzakelijk zijn voor de dagelijkse werking te laten beheren door de VMSW.*

De Vlaamse Regering stelt de procedure voor de erkenning en de intrekking van de erkenning, alsook de modelstatuten van de sociale huisvestingsmaatschappijen en de regeling voor het beheer van de middelen als vermeld in het tweede lid, 8°, vast. Aan de statuten van een sociale huisvestingsmaatschappij kan geen enkele wijziging worden aangebracht zonder de voorafgaande goedkeuring van de Vlaamse Regering, tenzij in de

---

^c Decreet van 24 maart 2006 houdende wijziging van decretale bepalingen inzake wonen als gevolg van het bestuurlijk beleid, B.S. 14 juni 2006.

gevallen die door de Vlaamse Regering anders bepaald zijn. Die modelstatuten bepalen dat de bestuurders van de sociale huisvestingsmaatschappijen verplicht zijn het toezicht zoals dat geregeld is in de Vlaamse Wooncode te eerbiedigen en te doen eerbiedigen en tevens te zorgen voor een behoorlijk werkend systeem van interne controle.

De Vlaamse Regering kan aanvullende voorwaarden opleggen om erkend te worden als sociale huisvestingsmaatschappij.

§ 2. De sociale huisvestingsmaatschappijen nemen, zonder hun burgerlijk karakter te verliezen, de vorm aan van coöperatieve of naamloze vennootschappen met een sociaal oogmerk. Het Wetboek van vennootschappen is van toepassing op die maatschappijen voorzover daarvan niet wordt afgeweken in de Vlaamse Wooncode of in de statuten."

Krachtens art. 40, §2 zijn SHM's burgerlijke vennootschappen maar in de vorm van coöperatieve of naamloze vennootschap met sociaal oogmerk^d.

De sociale huisvestingsmaatschappijen voeren binnen hun werkgebied^e de volgende opdrachten uit (art. 41 VWC):

- 1° de woonvoorwaarden van de woonbehoeftegezinne n en alleenstaanden verbeteren, inzonderheid van de meest behoeftegezinne n en alleenstaanden, door te zorgen voor een voldoende aanbod van sociale huurwoningen of sociale koopwoningen, eventueel met inbegrip van gemeenschappelijke voorzieningen, met aandacht voor hun integratie in de lokale woonstructuur;
- 2° bijdragen tot de herwaardering van het woningbestand door ongeschikte woningen of ongeschikte gebouwen te renoveren, te verbeteren en aan te passen of die zo nodig te slopen en te vervangen;
- 3° gronden en panden verwerven voor de realisatie van sociale woonprojecten en de terbeschikkingstelling van percelen in sociale verkavelingen.
Een gedeelte van de sociale huurwoningen moet aangepast zijn aan de behoeften van grote gezinnen, bejaarden en personen met een handicap.

❖ **Specifieke reglementaire grondslagen: DAEB-kaderrelevante elementen van de toevertrouwde DAEB**

DAEB #3 VERHUUR VAN SOCIALE HUURWONINGEN

VOORAFGAANDE OPMERKING: onder deze rubriek wordt alleen het leveren van de woondienst "sociale verhuring" in de strikte zin beschreven. De selectie van de kandidaat-gebruiker van de openbare dienst, de toewijzing, het beheer der wachtlijsten, het herberekenen van de huurprijs in functie van het gewijzigd socio-economisch profiel en/of het inkomen, enz., (i.e. het administratiefrechtelijk beheer) werden als een niet-economische dienst van algemeen belang beschouwd (NEDAB).

De constructie, renovatie, bouw enz. van complexen van sociale huurwoningen vormt, naast het bouwen van sociale koopwoningen, een element van de afzonderlijke DAEB

^d Vennootschapsrechtelijk dient een SHM beschouwd te worden als een burgerlijke vennootschap (i.t.t. handelsvennootschappen die een commercieel doel hebben) met handelsvorm (owv de beperkte aansprakelijkheid), maar met een sociaal oogmerk (i.t.t. winstoogmerk dat het criterium uitmaakt tussen verenigingen enerzijds en vennootschappen anderzijds)

^e Een werkgebied van een SHM is niet exclusief afgelijnd. Binnen een gemeente kunnen meerdere SHM's actief zijn.

“realisatie van sociale woonprojecten” (realisatie van vastgoedprojecten, bestemd voor sociale woningen, met inbegrip van de verwerving van onroerende goederen; afbraak; renovatie; bouw en groot onderhoud) die hierna wordt behandeld als DAEB #5.

❖ **Specifieke reglementaire grondslag**

- Vlaamse Wooncode (VWC), art. 4.§ 1. Het Vlaamse woonbeleid schept, binnen de perken van de kredieten die daartoe op de begroting van het Vlaamse Gewest worden ingeschreven, de voorwaarden voor de verwezenlijking van het recht op menswaardig wonen door 1° huur- en koopwoningen beschikbaar te stellen teg en sociale voorwaarden;
- VWC, art 38 – 39

Art. 38. De Vlaamse Regering kan aan de VMSW subsidie verlenen om het uitvoeringsprogramma, vermeld in artikel 33, § 3, te financieren. Die subsidie kan de vorm aannemen van een kapitaalsinbreng van het Vlaamse Gewest in de VMSW.

De Vlaamse Regering stelt de voorwaarden vast waaronder de subsidie wordt verleend, waarbij ze een onderscheid maakt tussen enerzijds de verrichtingen die erop gericht zijn sociale huurwoningen beschikbaar te stellen en anderzijds de verrichtingen voor kredietverlening of verkoop.

- *Art. 39. De subsidie vermeld in artikel 38, § 1 kan de vorm aannemen van een kapitaalsinbreng van het Vlaamse Gewest in de VHM.*
- VWC, art. 41, 1° en fine: *Art. 41. De sociale huisvestingsmaatschappijen voeren binnen hun werkgebied de volgende opdrachten uit : 1° de woonvoorwaarden van de woonbehoeftige gezinnen en alleenstaanden verbeteren, inzonderheid van de meest behoeftige gezinnen en alleenstaanden, door te zorgen voor een voldoende aanbod van sociale huurwoningen of sociale koopwoningen, eventueel met inbegrip van gemeenschappelijke voorzieningen, met aandacht voor hun integratie in de lokale woonstructuur*
[...]

Een gedeelte van de sociale huurwoningen moet aangepast zijn aan de behoeften van grote gezinnen, bejaarden en personen met een handicap.

- VWC, art. 43:
Art. 43. § 1. De huurder heeft het recht om de door hem gehuurde woning onder de hierna bepaalde voorwaarden aan te kopen :

1° de woning is vijftien jaar als sociale huurwoning ter beschikking gesteld;

2° de huurder heeft de woning vijf jaar ononderbroken als huurder betrokken;

3° de huurder heeft op het ogenblik van het aankopen van de woning geen andere woning of een perceel dat bestemd is voor woningbouw volledig in volle eigendom of volledig in vruchtgebruik.

Voor de toepassing van het eerste lid, 1°, worden woningen waarvan de

*renovatiewerkzaamheden voltooid zijn niet beschouwd als nieuwe terbeschikkingstellingen, met uitzondering van de woningen waarbij de kostprijs van de renovatiewerkzaamheden meer bedraagt dan de helft van de geactualiseerde kostprijs van de woning. De Vlaamse Regering bepaalt de wijze waarop de huurder op de hoogte wordt gebracht van een nieuwe terbeschikkingstelling.
[...]*

§ 5. De prijs voor de woning waarop de huurder het recht van aankoop kan uitoefenen, is gelijk aan de venale waarde die geraamd wordt door een ontvanger van registratie en domeinen of een commissaris van het comité tot aankoop. De venale waarde is de prijs die de meestbiedende kandidaat-koper bereid zou zijn te betalen als het goed te koop gesteld zou worden onder de meest gunstige voorwaarden en na een degelijke voorbereiding. De schattingen door voornoemde ontvanger of commissaris blijven één jaar geldig. De Vlaamse Regering bepaalt de procedure voor de schattingsaanvraag.

De zittende huurder die de sociale huurwoning aankoopt, betaalt alle belastingen, heffingen, erelonen en kosten met betrekking tot de verkoopakte en de schatting, alsook, binnen een maximum dat de Vlaamse Regering bepaalt, de kosten voor de afpaling en de opmeting en de administratieve kosten.

- Besluit van de Vlaamse Regering van 12 oktober 2007 tot reglementering van het sociale huurstelsel ter uitvoering van titel VII van de Vlaamse Wooncode, gewijzigd door het besluit van 14 maart 2008 (B.S. 21/03/2008)
- Ministerieel besluit van 21 december 2007 houdende uitvoering van een aantal bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 12 oktober 2007 tot reglementering van het sociale huurstelsel ter uitvoering van titel VII van de Vlaamse Wooncode.
- Hoofdstuk III van het Besluit van de Vlaamse Regering van 29 september 1994 tot reglementering van het sociale huurstelsel voor de woningen die door de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij of door de erkende lokale huisvestingsmaatschappijen worden verhuurd in toepassing van artikel 80 van de Huisvestingscode
- Ministerieel besluit tot vaststelling van de coëfficiënten voor het berekenen van de geactualiseerde kostprijs van de woningen die verhuurd worden overeenkomstig het sociale huurstelsel

❖ Elementen van het DAEB-kader

- **Aard en duur van de ODV**

voor de SHM's geldt de opdracht in principe voor onbepaalde duur, d.w.z. zolang zij erkend worden conform art. 40 VWC. Wat de aard van de ODV betreft kan op algemene wijze verwezen worden naar het algemeen kader dat werd uitgelegd voor DAEB #2.

- **Betrokken ondernemingen en betrokken grondgebied**

Erkende SHM's / het werkgebied van de SHM's is niet reglementair afgebakend. Binnen een gemeente kunnen meerdere SHM's actief zijn.

○ **Uitsluitende en bijzondere rechten**

- de regelgeving die toepasselijk is op de sociale huur wijkt af van de gemeenrechtelijke huurwetgeving en dit voor zover dit noodzakelijk is voor de noodwendigheden van de openbare dienst en voor het algemeen belang;
- SHM's beschikken over een recht van voorkoop (art 85 VWC), de onteigeningsbevoegdheid (34§2 VWC) en een recht van wederinkoop waarvan de duur afwijkt van de gemeenrechtelijke regel (BW 1660). Het recht van wederinkoop van SHM's geldt voor een termijn van 20 jaar (art. 84 VWC) ipv 5 jaar (BW 1660);
- Daarnaast gelden enkele fiscale gunstregimes:
  - Verminderd registratierecht, art. 51, 1° en 140, 1° W.Reg.
  - Kosteloze registratie, art. 161, 1° W.Reg.
  - Vrijstelling van hypotheckair recht van 0,3%, art. 265 W.Reg.
  - Verlaagde vennootschapsbelasting (5%), art. 216, 2°, b) W.I.B.
  - Verlaagde onroerende voorheffing (0,8%), art. 255 W.I.B.

○ **Parameters voor de berekening, de controle en de herziening van de compensatie**

In strikte zin ontvangt de SHM voor de activiteit "sociale verhuring" – in tegenstelling tot bvb de bouw van sociale wooncomplexen bestemd voor sociale huur (zie DAEB #5 hierna) - geen specifieke compensaties. De enige uitzondering is de Gewestelijke Sociale Correctie (**GSC**), die geldt voor het deel van de SHM's dat voldoet aan de toepassingsvoorwaarden. Dit systeem organiseert een bijkomende tussenkomst voor SHM's in de mate waarin zij een proportionele oververtegenwoordiging hebben in het publiek van hun zittende huurders, van de meeste kwetsbare (en dus weinig betalende) inkomensgroepen.

Krachtens art. 2, 3° lid van het NFS2-Besluit^f kunnen SHM's naast een renteloze lening, ter aanvulling van hun tekorten op basis van hun globaal patrimonium, van een Gewestelijke Sociale Correctie (GSC) genieten. Die GSC heeft tot doel de SHM's in staat te stellen de door de Vlaamse Regering bepaalde huurverminderingen toe te kennen.

'Om de SHM's in staat te stellen de door de Vlaamse Regering bepaalde huurverminderingen toe te kennen, kent de minister een GSC toe aan de SHM's volgens de voorwaarden, vermeld in hoofdstuk V.'

De regeling met betrekking tot de GSC komt er in essentie op neer dat wanneer de door de Vlaamse Regering aangeduide inkomsten van de SHM, die hoofdzakelijk bestaan uit de huurinkomsten uit de sociale verhuring die door de Vlaamse Regering zijn bepaald, ontoereikend zijn om de door de Vlaamse Regering aangeduide (en genormeerde) kosten te dekken, er een financiële compensatie wordt verleend aan de SHM.

---

^f Besluit van de Vlaamse Regering van 12 oktober 2007 houdende de financiering van de sociale huisvestingsmaatschappijen voor de realisatie van sociale huurwoningen en de daaraan verbonden werkingskosten, B.S. 31/10/2007.

- **Regelingen ivm overcompensatie**

De SHM's zijn als coöperatieve of naamloze Vennootschappen met sociaal oogmerk, ook onderhevig aan de regelgeving van het Wetboek van Vennootschappen (W. Venn.) o.a. inzake de verplichting van de jaarrekening (art. 92 e.v. W. Venn.), van een bedrijfsrevisor (art. 130 e.v. W. Venn.) en de controle op de jaarrekening (art. 141 e.v. W. Venn.).

Daarnaast staan de SHM's onder toezicht van IVA Inspectie RWO. Die kan eventueel overgaan tot de invordering van subsidies en tegemoetkomingen die zouden afgewend worden van hun doel.

Naast deze algemene mechanismen is er het matigend effect op de financiële gevolgen van de ODV via de Gewestelijke Sociale Correctie hierboven beschreven.

DAEB #4 VERKOOP VAN SOCIALE KOOPWONINGEN EN KAVELS ALSMEDE MIDDELGROTE WONINGEN EN KAVELS

- ❖ **Specifieke reglementaire grondslag**

Vlaamse Wooncode (VWC), art. 2, 32°.

Art. 2, 23° sociale koopwoning: een woning die door de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen, een sociale huisvestingsmaatschappij of het Vlaams Woningfonds van de Grote Gezinnen wordt bestemd om verkocht te worden aan woonbehoeftige gezinnen of alleenstaanden

VWC, art. 2, 32°;

VWC, art. art. 4. § 1;

VWC, art. 34, § 3;

VWC, art. 41, 1°;

VWC, art. 42;

VWC, art. 43;

Kooprecht van de zittende sociale huurder: art. 43 van de Vlaamse Wooncode en arrest van het Arbitragehof van 7 maart 2007;

Besluit van de Vlaamse Regering van 8 juni 1999, houdende de verbintenissen, voorwaarden, vergoedingen en sancties voor de bewoners van sociale koopwoningen en verkochte sociale huurwoningen ter uitvoering van de Vlaamse Wooncode, B.S. 31/7/1999;

Besluit van de Vlaamse Regering van 29 september 2006 betreffende de voorwaarden voor de overdracht van onroerende goederen door de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen en de sociale huisvestingsmaatschappijen ter uitvoering van de Vlaamse Wooncode (Overdrachtenbesluit, B.S. 13/11/2006);

Ministerieel Besluit van 26 april 2007 houdende vaststelling van het beoordelingskader voor de interne reglementen in het kader van het besluit van de Vlaamse Regering van 29 september 2006 betreffende de voorwaarden voor de

overdracht van onroerende goederen door de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen en de sociale huisvestingsmaatschappijen ter uitvoering van de Vlaamse Wooncode.

❖ Elementen van het DAEB-kader

○ Aard en duur van de ODV; betrokken onderneming en betrokken grondgebied; bijzondere rechten

=> analoog met de beschrijving in DAEB #3 sociale huur

Er zijn bijzondere inkomens- en toelatingsvoorwaarden voor de kandidaten voor de aankoop van een sociale koopwoning. Er zijn eveneens bijzondere toelatingsvoorwaarden voor kavels en middelgrote woningen. Verder zijn er nog bijzondere ODV die de gebruiker gedurende 20 jaar verplichten de woning persoonlijk met zijn gezin te bewonen en waarbij speculatieve meerwaardes worden gerecupereerd door de overheid onder de vorm van een zgn. uittredingsvergoeding (die het verschil tussen de marktwaaarde en aanschafprijs reflecteert en gedurende 20 jaar daalt met 5 %). Bij afloop van de periode van 20 jaar wordt de woning geacht vrij van lasten en aanspraken vanwege de overheid te zijn.

○ Uitsluitende en bijzondere rechten

- SHM's beschikken over een recht van voorkoop (art 85 VWC), de onteigeningsbevoegdheid (34§2 VWC) en een recht van wederinkoop waarvan de duur afwijkt van de gemeenrechtelijke regel (BW 1660). Het recht van wederinkoop van SHM's geldt voor een termijn van 20 jaar (art. 84 VWC) ipv 5 jaar (BW 1660);
- Daarnaast gelden enkele fiscale gunstregimes:
  - Verminderd registratierecht, art. 51, 1° en 140, 1° W.Reg.
  - Kosteloze registratie, art. 161, 1° W.Reg.
  - Vrijstelling van hypotheecair recht van 0,3%, art. 265 W.Reg.
  - Verlaagde vennootschapsbelasting (5%), art. 216, 2°, b) W.I.B.
  - Verlaagde onroerende voorheffing (0,8%), art. 255 W.I.B.

○ Parameters voor de berekening, controle en herziening van de compensatie; overcompensatie

Er zijn geen specifieke compensaties of steun voor de verkoop van sociale koopwoningen. Deze worden – gelet op o.m. de schaalvoordelen bij groepsbouw en de aanbestedingsprocedures – verkocht tegen een lagere prijs dan deze voor een vergelijkbare individuele woning op de private markt. Het prijsverschil wordt volledig geconsumeerd door de koper die aldus via deze steunmaatregel van sociaal woonbeleid in zijn woonbehoeften – zoals omschreven in het grondrecht op wonen – voorziet.

DAEB #5 REALISATIE VAN SOCIALE WOONPROJECTEN

❖ Specifieke reglementaire grondslag

Vlaamse Wooncode art. 2, §1, 32° woonproject: *een sociaal woonproject of een ander woonproject dat wordt opgezet om de te voorzien in de huisvesting van gezinnen of alleenstaanden of om hun woonsituatie te verbeteren.*

Een woonproject is sociaal wanneer het de realisatie van sociale huurwoningen, sociale koopwoningen of sociale verkavelingen, met inbegrip van de eventuele gemeenschappelijke voorzieningen betreft.

Een sociaal woonproject is gemengd wanneer aan minstens één van de volgende voorwaarden is voldaan :

- a) het woonproject omvat of realiseert een menging van sociale huur- en sociale koopwoningen;*
- b) de sociale huurwoningen en/of sociale koopwoningen worden zodanig geïntegreerd in de bestaande woonstructuur dat er een menging ontstaat met woningen van de privé-sector.*

De Vlaamse regering kan de betekenis van bovengenoemde begrippen nader omschrijven;

Art. 34, §1 en §3 en art. 42

Art. 34. § 1. Om het uitvoeringsprogramma, bedoeld in artikel 33, § 3, te realiseren kan de VMSW: (en krachtens art. 42 ook de SHM's)

1°zakelijke rechten verwerven op alle onroerende goederen die nodig zijn voor de sociale huisvesting en voor het sociale grond- en pandenbeleid, of onroerende goederen huren;

2° niet van toepassing op shm's (nvdr)

3°gebouwen slopen en oprichten;

4°gebouwen waarop ze een zakelijk of persoonlijk recht bezit, renoveren, verbeteren, aanpassen en inrichten, er zakelijke rechten op afstaan en ze verhuren;

5°de bouwverplichting opleggen aan woonbehoeftige gezinnen en alleenstaanden aan wie ze zakelijke rechten op onroerende goederen afstaat en aan hen erfdienstbaarheden opleggen om het uitzicht en de functionele inrichting van groepen van woningen te behouden;

6° niet van toepassing op shm's; (nvdr)

7°overeenkomsten sluiten met betrekking tot onroerende goederen waarop of waarin woonprojecten in de privé-sector worden gerealiseerd, zoals vermeld in artikel 75.

...

§ 3. De VMSW verkoopt haar onroerende goederen openbaar. Ze kan ze enkel uit de hand verkopen aan : (en krachtens art. 42 ook de SHM's)

1°de sociale huisvestingsmaatschappijen;

2°aan gezinnen of alleenstaanden ter uitvoering van de opdrachten, vermeld in artikel 33, waarbij ze rekening houdt met de chronologie van de aanvragen en met de prioriteiten en andere voorwaarden die de Vlaamse Regering dienaangaande vaststelt;

(gewijzigd door het Decreet van 24 maart 2006 houdende wijziging van decretale bepalingen inzake wonen als gevolg van het bestuurlijk beleid (Belgisch Staatsblad van 14 juni 2006))

3°gemeenten of openbare centra voor maatschappelijk welzijn, voor doeleinden die te maken hebben met het sociale woonbeleid;

4° andere personen, voor zover de onroerende goeder en in kwestie niet meer van nut zijn voor huisvesting, en voor zover de kosten van een openbare verkoop niet in verhouding staan tot de geschatte verkoopprijs en de verkoopprijs ten minste gelijk is aan de schattingsprijs.

De VMSW kan daarenboven in uitzonderlijke omstandigheden en onder de voorwaarden die de Vlaamse regering bepaalt, haar middelgrote woningen uit de hand verkopen. De Vlaamse regering bepaalt de voorwaarden waaraan een middelgrote woning dient te beantwoorden.

❖ Elementen van het DAEB-kader

- **Aard en duur van de ODV; betrokken onderneming en betrokken grondgebied; bijzondere rechten**

=> analoog met de beschrijving in DAEB #3 sociale huur en DAEB #4 sociale koopwoningen.

De bouw (en afbraak, renovatie, groot onderhoud enz.) van de materiële infrastructuur die noodzakelijk is om de verschillende steunmaatregelen van sociaal woonbeleid gestalte te geven (=bvb het bouwen van woningen bestemd om verhuurd te worden aan sociale huurders of om verkocht te worden als sociale koopwoning) wordt uitbesteed aan de vrije markt via de toepassing van de wetgeving inzake overheidsopdrachten. De in het bestek beschreven voorwaarden op het vlak van kwaliteit, veiligheid, aanpasbaarheid, duurzaamheid, ecologisch karakter van de materialen, aandacht voor de omgeving, totaalprijs enz. reflecteren de ODV die aan dergelijk project worden gehecht omwille van het verband met het grondrecht op wonen in haar volledige dimensie.

- **Uitsluitende en bijzondere rechten**

nihil (zie voor enkele algemene en niet specifieke bijzondere rechten *supra* blz 10 en 13)

❖ **Parameters voor de berekening, controle en herziening van de compensatie; overcompensatie**

Er zijn geen specifieke compensaties voor deze activiteit.

DAEB #6 VERHURINGEN BUITEN SOCIAAL HUURSTELSEL

❖ **Specifiek reglementair kader**

Ministerieel besluit van 24 oktober 2008 tot bepaling van de voorwaarden voor verhuring buiten sociaal huurstelsel

❖ **Elementen van het DAEB-kader**

- **Aard en duur van de ODV; betrokken onderneming en betrokken grondgebied; bijzondere rechten**

=> De ODV die van toepassing zijn op de verhuringen buiten het sociaal huurstelsel zijn verplichtingen die verband houden met andere vormen van sociale politiek dan het strikte domein van sociaal woonbeleid.

Vanuit de sector (en in casu vanuit de SHM) wordt een zekere huisvestingsondersteuning geboden aan NGO's, VZW's om in hun werking te voorzien.

- **Uitsluitende en bijzondere rechten**

nihil

- ❖ **Parameters voor de berekening, controle en herziening van de compensatie; overcompensatie**

Er zijn geen specifieke compensaties of steun voor de verhuring buiten het sociaal huurstelsel.

Compensatiebedrag

In de huidige constellatie is het onmogelijk om per DAEB-activiteit het compensatiebedrag te berekenen of per DAEB-activiteit verder in te gaan op de controle op de overcompensatie. Wat de 2 VMSW-DAEB's betreft kan inzake art. 5 van de beschikking vermeld worden dat van eventuele overschotten apart melding wordt gemaakt. Bovendien beslist de minister over hoe deze bedragen besteed worden. Eventuele tekorten zijn ten laste van VMSW. Op die manier wordt overcompensatie conform art. 6 van de beschikking in feite vermeden.

Het is niet mogelijk om overeenkomstig art. 5 van de beschikking een specifiek en uitputtend compensatiebedrag te destilleren per DAEB-activiteit. Wat de DAEB's van de SHM's betreft kunnen de compensaties enkel globaal bekeken worden. Deze zijn geforfeitairiseerd en enkel bestemd voor een bepaald reglementair omschreven doel. Indien uit de feiten blijkt dat het doel meer middelen vergt, of in voorkomend geval minder, dan kan de Vlaamse Regering daaruit zijn conclusies trekken en de financieringsmiddelen aanpassen in de hoogte. Overeenkomstig art. 6 van de beschikking werkt op die manier een mechanisme om overcompensatie te vermijden. In Belgisch administratief recht en bij wijze van algemene vaste regel kunnen de middelen die besteed worden in het kader van een opdracht van algemeen belang onmogelijk voor andere doeleinden dan de reglementair omschreven doelstellingen worden besteed. Daarop wordt hoe dan ook toegezien door de diverse hoger genoemde instanties. In voorkomend geval kan IVA Inspectie RWO overgaan tot terugvordering.

Bewaren van de gegevens

In het verlengde van de verplichtingen die de controle garanderen, worden de gegevens bewaard overeenkomstig bovenstaande regelgevingen.

BIJLAGE

Sociale huisvesting in cijfers

1 Sociaal huurpatrimonium

Uit de socio-economische enquête van 2001 blijkt dat het Vlaamse Gewest 2 350 000 woningen telt. Op 31 december 2007 waren daarvan 139 396 sociale woningen eigendom van of beheerd door een sociale huisvestingsmaatschappij (5,93%). In tabel 1 vindt u ook historische data. Het totale patrimonium bestaat voor ongeveer de helft uit appartementen, de helft uit eengezinswoningen.

	2007	2006	2005	2004	2003
Verhuurd	132 681	130 889	130 176	129 864	128 554
Leegstaand	6 715	6 070	5 309	4 801	4 650
Totaal sociale huurwoningen	139 396	136 959	135 485	134 665	133 204

Tabel 1: sociaal huurpatrimonium per 31 december

De huurprijs voor een sociale woning wordt berekend op basis van de kenmerken van de woning zelf (type, kwaliteit, ouderdom) als basis voor het vaststellen van een 'basishuurprijs' en op basis van het inkomen van de huurder. Wat de huurder maandelijks betaalt is de 'reële huurprijs'. Onderstaande tabel geeft het gemiddelde, telkens op 31 december tenzij anders vermeld.

	2007	2006	2005	2004	2003
Gemiddelde basishuur op 1 dec.	308,29	289,13	276,15	263,46	246,44
Gemiddelde reële huur	230,90	224,22	215,70	206,25	197,43
Gemiddeld inkomen huurder	15 442,99	15 251,19	14 983,30	14 645,09	14 173,89

Tabel 2: gemiddelden van huurprijzen en inkomen huurders

2 Bouwactiviteit

Jaarlijks worden nieuwe sociale woningen gebouwd, bij voorkeur in kleinschalige projecten en aansluitend bij bestaande woonkernen. Oudere sociale huurwoningen kunnen onder bepaalde voorwaarden worden verkocht (aan de zittende huurder) of worden gerenoveerd en/of afgebroken.

	2007	2006	2005	2004	2003
Nieuwbouw huurwoningen	1 653	1 415	1 925	1 599	1 733
Nieuwbouw koopwoningen	601	498	520	730	490
Totaal	2 254	1 913	2 445	2 329	2 223

Tabel 3: nieuwe sociale woningen (nieuwbouw vervangingsbouw, renovatie aangekocht vastgoed)

Om deze activiteiten te financieren zijn volgende bedragen geïnvesteerd (tabel 4). Met het investeringsprogramma in de huursector worden hoofdzakelijk nieuwbouw, vervangingsbouw, de renovatie van aangekochte woningen en (!) de renovatie van het patrimonium van de SHM's gefinancierd. De bouw van koopwoningen wordt voorgefinancierd met eigen middelen van de SHM's of met een overbruggingskrediet.

Verder werden door het Vlaams Gewest ook projectgebonden subsidies verstrekt voor de bouw van huurwoningen, voor de aanleg van infrastructuur, voor sloopverrichtingen en voor de verwerving van gronden. Die subsidies bedragen 12% van alle financieringskanalen.

	2007	2006	2005	2004
Investeringsprogramma huur	192 454 312	185 435 296	249 210 402	107 428 527
Bouwprogramma koopwoningen	46 627 490	45 141 293	66 184 191	30 524 134
Projectsubsidies Vlaams Gewest	71 124 476	85 561 337	98 605 331	68 108 486
Eigen middelen SHM's	46 572 640	53 372 039	68 229 761	40 174 496
Marktconforme lening	56 602 092	53 651 802	60 892 589	51 022 635

Tabel 4: investeringen woningbouw

3 Koopactiviteiten – bijzondere sociale leningen

Volgende tabel geeft een overzicht van de verkoop van woningen en kavels.

	2007	2006	2005	2004	2003
Verkochte huurwoningen	289	189	239	239	420
Verkochte koopwoningen	525	470	538	720	520
Verkochte kavels	42	53	72	71	47

Tabel 5: verkopen

De VMSW geeft ook leningen voor de aankoop van een te renoveren woning van minstens 30 jaar oud en waarvan de aankoopprijs beperkt is. Er zijn ook leningen voor de renovatie van de eigen woning, voor de bouw van een nieuwe woning of van een koopwoning van een SHM. Tabel 6 geeft een overzicht van het aantal verleden akten.

	2007	2006	2005	2004	2003
Sociale koopwoningen	487	501	477	645	458
Overige leningsakten	806	521	369	580	726
Totaal	1 293	1 022	846	1 225	1 184

Tabel 6: leningsakten

Rapporteringfiche financiering diensten van algemeen economisch belang – Niet gecertificeerde opleidingen

Beschrijving van de dienst van algemeen economisch belang

Ondernemersvorming – diensten inzake niet-gecertificeerde opleidingen:

Het Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming – SYNTRA Vlaanderen is een publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap van de Vlaamse overheid. Het agentschap is een zuivere overheidsentiteit. Het is opgericht bij decreet van 7 mei 2004 en waarborgt een kwalitatief en specifiek vormingsaanbod aan jongeren en volwassenen die een professionele loopbaan ambiëren of verder willen uitbouwen in een zelfstandige onderneming of een kleine en middelgrote onderneming teneinde meer en beter ondernemerschap mogelijk te maken als essentiële factor in de sociaal-economische ontwikkeling in Vlaanderen.

Het Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming – SYNTRA Vlaanderen subsidieert diensten inzake niet-gecertificeerde opleidingen. De diensten inzake niet gecertificeerde opleidingen strekken ertoe diegenen die reeds tot een zelfstandig beroep zijn toegelaten verder te vervolmaken zonder dat daaraan een goedgekeurd programma of een certificaat is gekoppeld. De vervolmaking richt zich tot degenen die de ondernemersopleiding volgen of met goed gevolg hebben beëindigd, alsook tot de ondernemingshoofden en de leidinggevende en naaste medewerkers in de onderneming. De vervolmaking biedt hun de mogelijkheid om hun beroepswaarde te verhogen en om zich aan de technische, economische en sociale evolutie aan te passen.

Reglementaire of contractuele grondslag van de DAEB

Licht toe onder welke contractuele en/of wettelijke vorm/vormen de verschillende betrokken ondernemingen met de diensten van algemeen economisch belang zijn belast, overheidsinstanties zonder rechtspersoonlijkheid daaronder begrepen.

De basis voor de subsidieverlening ligt vervat in diverse regelingen. De belangrijkste zijn:

- het decreet van 7 mei 2004 tot oprichting van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming – SYNTRA Vlaanderen, hierna "het decreet" (bijlage 1);
- het besluit van de Vlaamse Regering van 14 december 2001 betreffende de erkenning en de subsidiëring van de centra voor vorming van zelfstandigen en kmo, vermeld in het decreet van 7 mei 2004 tot oprichting van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming - Syntra Vlaanderen, hierna "het besluit van 14 december 2001" (bijlage 2);
- het besluit van de Vlaamse Regering van 4 april 2003 betreffende de vervolmaking en de bijscholing, vermeld in artikel 34 en 35 van het decreet van 7 mei 2004 tot oprichting van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming - Syntra Vlaanderen, hierna "het besluit van 4 april 2003" (bijlage 3).

Geef aan of de diverse besluiten waarbij de dienst aan een onderneming wordt toevertrouwd alle vereiste elementen bevatten, met name:

- de aard van de openbare dienstverplichtingen;

De algemene belang doelstelling met betrekking tot het niet- gecertificeerde aanbod kan worden afgeleid uit het decreet, met name o.a. art. 4, art. 5, §1, 1^oa), art. 6, §2, 1°, en art. 37, §4.

- de betrokken onderneming en het betrokken grondgebied;

De betrokken ondernemingen kunnen binnen het regelgevend kader duidelijk worden geïdentificeerd.

In het decreet werd in artikel 34, §3, vastgelegd dat de vervolmaking kan worden georganiseerd door de centra of door andere opleidingsverstrekkers. De centra moeten hiertoe op voorhand erkend zijn. Voor de andere opleidingsverstrekkers bepaalt de Vlaamse regering de voorwaarden. De erkenning van een centrum zelf steunt op een formele overheidsbeslissing. Het is de Vlaamse regering die na onderzoek het centrum erkent wanneer aan de bij het decreet en bij het besluit vastgelegde voorwaarden is voldaan. Vandaag zijn 5 centra erkend. Elk van deze centra bestrijkt een geografisch aaneengesloten gebied binnen het Nederlandse taalgebied. Wat de andere opleidingsverstrekkers betreft gaat het concreet om de beroeps- en interprofessionele organisaties. Welke organisaties daaronder worden verstaan en onder welke voorwaarden deze organisaties gesubsidieerde diensten inzake niet-gecertificeerde opleidingen kunnen verstrekken wordt geregeld in het besluit van 4 april 2003.

- de aard van alle uitsluitende of bijzondere rechten die de ondernemingen zijn toegekend;

Deze bijzondere rechten bestaan uit subsidies. De basis voor het subsidie systeem wordt gelegd in het decreet. De verdere voorwaarden worden geregeld in de besluiten van 14 december 2001 en 4 april 2003.

- de parameters voor de berekening, de controle en de herziening van de compensatie;

De parameters voor de berekening van de compensatie zijn vastgelegd in artikel 21 van het besluit van 14 december 2001 en de artikelen 8 en volgende van het besluit van 4 april 2003

Wat het besluit van 14 december 2001 betreft gaat het o.a. om de volgende parameters:

- de cursistenuren;
- het aantal cursisten die inschrijvingsgeld hebben betaald;
- het aantal uren van de zittingen;
- de door de Vlaamse regering vast te stellen coëfficiënt.

Wat het besluit van 4 april 2003 betreft gaat het o.a. om de volgende parameters:

- de duur van de zittingen;
- het aantal zittingen per dag met hetzelfde programma
- de totale duurtijd van het programma
- het ingediende en door Syntra Vlaanderen goedgekeurde organisatieplan.

De regelen voor controle en herziening vloeien voort uit de artikel 42 tot en met 44 van het decreet. Deze artikelen verlenen een toezichtstaak aan de door het Vlaams Agentschap

voor Ondernemersvorming - SYNTRA Vlaanderen aan te wijzen personeelsleden en een aantal sanctiebevoegdheden aan de Vlaamse regering.

- de regelingen die aan de entiteiten zijn meegedeeld om overcompensatie te vermijden en terug te betalen.

Wat de terugvorderbaarheid van teveel betaalde subsidies betreft zijn de regels van toepassing die vastgesteld zijn in de artikelen 55-58 van de gecoördineerde wetten op de Rijkscomptabiliteit (gecoördineerd bij KB van 17 juli 1991 houdende coördinatie van de wetten op de Rijkscomptabiliteit).

Compensatiebedrag

De gevraagde gegevens moeten een globaal overzicht geven van de compensatie die aan een DAEB wordt toegekend, meer bepaald gaat het om:

- het gemiddelde bedrag van de compensatiebetaling;

Het gemiddelde bedrag van de subsidie NGO 2008 bedraagt voor de centra: 883.761,20 €
Het gemiddelde bedrag van de subsidie NGO 2008 bedraagt voor de organisaties: 5196,80 €

- het jaarlijkse maximumbedrag van de compensatiebetalingen voor een dienst van algemeen economisch belang;

Het jaarlijks maximumbedrag is begrensd tot de enveloppe voor wat de centra betreft en tot het bedrag dat door de raad van bestuur van het Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming - SYNTRA Vlaanderen binnen de begroting van het agentschap wordt goedgekeurd voor wat de organisaties betreft. Voor 2008 bedraagt dit in totaal 4.844.949 €.

- het aantal begunstigden;

De begunstigden zijn

- de 5 centra (SYNTRA);
- de 82 professionele en interprofessionele organisaties.

- een toelichting over de wijze waarop de controlestelsels in de lidstaat zijn ingevoerd; of dit door de eigen ambtenaren of met externe accountants is gedaan; hoeveel controles in de verschillende sectoren zijn verricht; welke belangrijkste conclusies (kwalitatief, in bedragen en in percentages) zijn getrokken; in geval van overcompensatie: hoeveel verzoeken om terugbetaling zijn gedaan, voor welke bedragen en geef het percentage aan van de verzoeken waaraan is voldaan en van de terugbetaalde bedragen.

Bij de 5 centra werd door SYNTRA Vlaanderen een externe audit georganiseerd; Deze audit werd uitgevoerd in het kader van een Europees gegunde aanbesteding en uitgevoerd door VIAS DFK, met zetel te Aalst in 2007.

De controle van de centra gebeurt door de jaarlijkse goedkeuring van de organisatieplannen en resultatenrekeningen op de raad van bestuur van SYNTRA Vlaanderen. De concrete toezichtmodaliteiten zijn vastgelegd in artikel 42 tot en met 44 van het decreet.

Vanaf 2009 wordt een financiële inspectiedienst ingesteld binnen het Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming - SYNTRA Vlaanderen. Deze dienst zal zich focussen op de financiële controle van de centra.

Bewaren van de gegevens

Hoe wordt voldaan aan de vereiste dat de onderliggende gegevens voor de rapportering gedurende 10 jaar moeten worden bewaard zodat de Commissie kan nagaan of deze conform de beschikking zijn.

De gegevens (boeken) worden bewaard gedurende minstens tien jaar, te rekenen van de eerste januari van het jaar dat op de afsluiting van de boeken volgt.

Rapporteringfiche financiering diensten van algemeen economisch belang

Beschrijving van de diensten van algemeen economisch belang

1. referentielaboratorium

1.1. basisopdracht

VITO (vroeger SCK) vervult sinds 1982 in opdracht van OVAM de rol van referentielaboratorium voor afvalstoffen in het kader van het Afvalstoffendecreet. Door nieuwe wetgeving (VLAREM, VLAREBO, VLAREA) en wetswijzigingen is de rol van referentielaboratorium voor OVAM uitgebreid voor bodem, verwerkt dierlijk afval, compost en andere secundaire grondstoffen.

Daarnaast is VITO aangewezen als referentielaboratorium water in het Besluit van de Vlaamse regering van 29 juni 1994 (in opdracht van VMM) en lucht in titel II van het VLAREM (in opdracht van het departement LNE). Sinds 1998 werd dit takenpakket nog verder uitgebreid met de ondersteuning van de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) voor de labo-erkenningen in het kader van het mestactieplan (MAP).

De doelstelling van het referentielaboratorium is om in Vlaanderen een algemeen kader te creëren voor kwaliteitscontrole en kwaliteitsborging op het vlak van milieuanalyses en dit met actieve deelname van alle erkende milieulaboratoria. Ook de daaraan verbonden aspecten met betrekking tot de officiële erkenning van de laboratoria en/of het certifiëren van analyse- en meettechnieken behoren tot deze opdracht.

Taken:

- Adviesverlening aan de bevoegde overheid (i.c. LNE en OVAM) met betrekking tot de erkenning van laboratoria. Dit is vooral technisch advies in het kader van concrete aanvraagdossiers voor erkenningen, alsmede beleidsvoorbereidend advies, o.m. bij de herziening van uitvoeringsbesluiten.
- Kwaliteitscontrole van erkende laboratoria. Organiseren van de externe kwaliteitsborging (ringonderzoeken, andere controles). Inrichten van gerichte periodieke controle (minimale frequentie van eenmaal per jaar) van de door erkende laboratoria uitgevoerde analyses.
- Methodologisch onderzoek van referentiemethoden overeenkomstig de noden van de Vlaamse overheid (LNE, OVAM, VMM, VLM, e.a.) en de erkende laboratoria. De ontwikkeling en validatie van referentie-methodieken (aanbevolen analysemethoden) in de sectoren water, lucht, bodem, afval, mest ... dient meestal te worden gesitueerd in Vlaamse en Europese wettelijke context.
- Uitvoeren van concrete onderzoeken op verzoek van het Vlaamse gewest of overheden in verband met monsternemingen, analyses en/of metingen en diverse aanverwante evaluaties. Het betreft hier een specifieke scheidsrechtersrol en/of ad hoc wetenschappelijk onderzoek.
- Informatieverspreiding inzake referentie-activiteiten naar overheden, erkende laboratoria en andere geïnteresseerden.

- deelname aan Europese en Vlaamse werkgroepen om compendiummethoden actueel en uniform uitvoerbaar te houden en ze verplicht toe te passen om tussen de erkende laboratoria tot vergelijkbare meetresultaten te komen

Door het van kracht worden van de Europese Dienstenrichtlijn (2006/123/EG) krijgt het referentielaboratorium de bijkomende verplichting opgelegd om een accreditatie te behalen voor het organiseren van ringtesten.

Omwille van de sterk evoluerende Europese en daardoor ook Vlaamse wetgeving wordt het referentielaboratorium milieuanalyses en -metingen vanaf 2009 verder uitgebreid voor elk van de milieucompartimenten

1.2. Uitbreiding referentielaboratorium lucht en water

Een eerste reden van uitbreiding is de toename van het aantal erkenningsaanvragen en het aantal parameters waarvoor de erkenningen worden aangevraagd. Er wordt verwacht dat na implementatie van de dienstenrichtlijn ook meer buitenlandse laboratoria zich op de Vlaamse markt zullen begeven nodig.

Daarnaast zijn er een aantal taken die in een structureel samenwerkingsverband thuishoren (referentietaken), die niet noodzakelijk recurrent zijn, maar jaarlijks in een onderzoeksprogramma moeten worden vastgelegd (meetmethodes, opstellen van codes van goede praktijk, enz.). Deze taken zijn onlosmakelijk gebonden aan de werking als referentielaboratorium, o.m. omwille van de noodzakelijke expertise-opbouw. Het programma wordt bepaald door de dringendste noden vanuit het milieuvergunningenbeleid en de handhaving, erkenningen, milieukwaliteitsbeheer en monitoring (voor steeds meer parameters worden kwaliteitsnomen en dus immissie- en emissiegrenswaarden gesteld, o.a. kaderrichtlijn water).

1.3. Controlelabo voor drinkwater en grondwater en voor de controle op bagger- en ruimingsspecie

De Vlaamse Milieu Maatschappij zal beroep doen op het referentielaboratorium van VITO ter ondersteuning van :

- 1) het toezicht op de kwaliteit van het water bestemd voor menselijke consumptie en
- 2) de bepaling van de toestand van het grondwater en verder ook
- 3) beroep doen voor een scheidsrechterfunctie bij de bepaling van de kwaliteit van ruimingsspecie.

Deze drie taken omvatten monsternames en analyses op niet regelmatige basis.

De referentietaken in verband met het toezicht op de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water en met de bepaling van de toestand van het grondwater situeren zijn gekoppeld aan de controleverplichtingen opgenomen in diverse Europese richtlijnen. Het betreft respectievelijk de Drinkwaterrichtlijn (98/83 EG) en de Kaderrichtlijn Water (2000/60/EG), de Grondwaterrichtlijn (2006/118/EG) en de Nitraatrichtlijn (91/676/EEC). Met het BVR van 13 december 2002 legde de Vlaamse regering deze controleverplichting voor water bestemd voor menselijke consumptie op aan de waterleveranciers. De waterleveranciers doen hiervoor een beroep op een voor wateranalyses erkend laboratorium. De VMM voert jaarlijks een aantal analysecampagnes voor grondwater uit waarbij het beroep doet op erkende laboratoria. Gelet op de initiële Europese verplichtingen en de ter bespreking voorliggende beschikking om de technische specificaties voor de analyse en monitoring van

de toestand van water vast te leggen, is het noodzakelijk om een auditsysteem (QA/QC) voor deze laboratoria op te stellen. Momenteel bestaat de controle vanuit het Vlaamse gewest op de werking van de laboratoria enkel uit het evalueren van het technisch kunnen d.m.v. ringtesten. Een noodzakelijke controle van de kwaliteit van de werking onder routine-omstandigheden, aan de hand van blinde praktijkmonsters, ontbreekt tot op heden. Voor wat betreft water bestemd voor menselijke consumptie is er nog de onzekerheid voortvloeiend uit een zelfcontrolesysteem waardoor het voeren van een correct beleid door de bevoegde toezichthoudende overheidsdiensten (o.a. VMM afdeling Operationeel Waterbeheer) wordt gehypothecerd. Gelet op de hieraan verbonden risico's voor de volksgezondheid is een dergelijke situatie onaanvaardbaar.

De scheidsrechterfunctie situeert zich binnen het onderhouds- en investeringsprogramma van de afdeling Operationeel Waterbeheer van de VMM. Meer bepaald bij de diverse ruimings- en grondverzetwerken is een objectief referentielabo nodig die de feitelijke kwaliteit van de te verwijderen grond of specie bepaald wanneer de aannemer de kwaliteit, zoals bepaald door de VMM, betwist. VITO krijgt hier een specifieke scheidsrechtersrol toegekend.

1.4. Uitbreiding referentielaboratorium afvalstoffen en bodemsaneringsbeleid

De OVAM doet voor de volgende taken een beroep op het referentielaboratorium VITO:

- wetenschappelijke beoordeling en advies van de aanvragen van erkende laboratoria zoals wettelijk bepaald door ondersteuning bij de OVAM-ringtesten, via plaatsbezoek en door evaluatie van de meetresultaten;
- wetenschappelijke ondersteuning bij de wijziging van de wetgeving inzake laboratoria;
- wetenschappelijke ondersteuning bij het op punt stellen en valideren van methodes voor monstervoorbereiding en analyse op afvalstoffen, bodem en materialen;
- meewerken aan het opstellen van richtlijnen voor de monsterneming van afvalstoffen, bodem en materialen en het verlenen van assistentie bij de monsterneming in specifieke omstandigheden;
- ontwikkelen van nieuwe of verbeterde staalname-, analyse- en meetmethoden voor afvalstoffen, bodem en materialen en uitschrijven van de methoden voor opname in het compendium voor monsterneming en analyse;
- wetenschappelijke ondersteuning bij de werkgroepen voor de ontwikkeling en validatie van nieuwe of verbeterde methoden voor monsterneming, analyse en meting van afvalstoffen, bodem en materialen;
- deelnemen aan of opvolgen van technische werkgroepen voor afvalstoffen, bodem en materialen bij CEN en ISO met het oog op de harmonisatie van de Vlaamse referentiemethoden met de CEN en ISO-methoden;
- deelnemen aan of opvolgen van Europese werkgroepen rond risico-evaluatie van bodemverontreinigingen en bodemsaneringen;
- wetenschappelijke ondersteuning bij de controle van laboratoria op de toepassing ISO 17025 (algemene eisen voor competentie van beproevings- en kalibratielaboratoria);
- wetenschappelijke ondersteuning bij de blinde controles van erkende laboratoria.

De huidige referentietaak (tot 2008) is in hoge mate ontoereikend om alle deeltaken van het referentielaboratorium behoorlijk te kunnen uitvoeren. Zeer concreet zijn de volgende bestaande taken uit te breiden vanaf 2009 :

ringtesten nieuwe en gewijzigde analysepakketten:

stortplaatsen omzetting nieuwe wetgeving dus erkende labo's noodzakelijk;
waterbodem continuïteit verzekeren erkende labo's voor analyse bagger- en
ruimingsspecie voor gebruik als bodem

controle op toepassing ISO 17025:

Vlarea verplicht de labo's om ISO toe te passen; controle door onafhankelijke labo-experten; de monster-voorbehandeling is cruciaal voor meet-resultaat; validatiewerk noodzakelijk op verschillende monstertypes; ook validatie minder courante parameters nodig

actualisatie Compendium:

Vlarea verplicht labo's om CMA toe te passen; wetenschappelijk onderzoek van nieuwe of verbeterde methoden door niet-commercieel, multidisciplinair en onafhankelijk labo is noodzakelijk

blinde controles:

ringtesten geven geïdealiseerd beeld van labokwaliteit; om éénduidig beeld van de kwaliteit in routineanalyses te bekomen is niet-commercieel, multidisciplinair en onafhankelijk labo nodig

1.5. Referentielaboratorium bodembescherming

Deze activiteiten kaderen binnen de recente hervorming van het Europees Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB), bekend als de Mid Term Review (MTR). Eén van de belangrijke veranderingen voorgesteld in de MTR is het opleggen van randvoorwaarden (ook wel cross-compliance genoemd). Landbouwers die rechtstreekse inkomenssteun wensen te ontvangen, moeten sinds 1 januari 2005 bepaalde beheerseisen naleven op vlak van milieu, dierenwelzijn, diergezondheid, gezondheid van de planten en volksgezondheid, alsook hun landbouwgronden in goede landbouw- en milieuconditie houden. In Vlaanderen bepaalt het Besluit van de Vlaamse Regering van 8 juli 2005 tot instelling van een bedrijfstoelageregeling en tot vaststelling van bepaalde steunregelingen voor landbouwers en tot toepassing van de randvoorwaarden dat de landbouwers in dit kader de zuurtegraad (pH) en het koolstofgehalte (C%) van een aantal van hun percelen moeten laten bepalen. Bij een te laag koolstofgehalte of een te lage pH moeten zij verplicht maatregelen nemen.

De taken van het referentielaboratorium bodembescherming zijn de organisatie van ringtesten, kwaliteitsaudits en blinde controles, evenals het uitvoeren van studie- en onderzoeksopdrachten (opstellen van compendium voor analysemethoden, opstellen van code van goede praktijk voor advisering, validatie van meetmethoden).

1.6. Referentielaboratorium Mestdecreet

Deze referentietaak omvat het erkennen van laboratoria in het kader van het Mestdecreet. Het Mestdecreet en haar uitvoeringsbesluiten bepalen dat de analyses van bodem, mest en veevoeder dienen uitgevoerd te worden door erkende laboratoria. Naast de erkenning voor de analyse van anorganische parameters van mest, bepaalt het Mestdecreet van 22 december 2006 bijkomend dat ook voor de analyse van microbiologische parameters van mest (in het kader van de verordening (EG)nr. 1774/2002) laboratoria erkend moeten worden. In het kader van de derogatie legt de Beschikking van de Europese Commissie van 21/12/2007 ook een aantal bijkomende analyseverplichtingen en te analyseren parameters voor bodem en mest op.

Analyses door erkende laboratoria zijn in het kader van het Mestdecreet en haar uitvoeringsbesluiten onder meer vereist voor:

- nitraatresiducontrole van percelen in het kader van derogatie, in het kader van de beheersovereenkomsten Water en van percelen gelegen in risicogebied;;
- analyses van nutriënten en andere bodemparameters in het kader van derogatie en verhoogde bemesting in de tuinbouw;
- analyses van mest(producten) in het kader van de verordening (EG)nr.1774/2002, van derogatie, van mesttransport en –export, van afwijkende bemesting (tijdstip, manier van toedienen en hoeveelheid);
- analyses van veevoeder in het kader van laag N en P convenanten.

Voor genoemd decreet bepaalt tevens dat de Mestbank belast is met het toezicht op de erkende laboratoria.

De taken van VITO, als referentielaboratorium, omvatten:

- behandeling van de erkenningsaanvragen, ringtesten,
- blinde controles van nitraat in bodem (7 laboratoria),
- aanvulling en onderhoud compendium,
- audits uitgevoerd bij de erkende laboratoria (zowel voor bemonstering als voor analyse),
- jaarlijkse uitvoering van blinde controles voor alle relevante parameters van de 4 erkenningenpakketten.

De erkenning van laboratoria in het kader van het Mestdecreet zijn momenteel niet opgenomen in de referentietaken van het VITO. Tot nog toe werden de erkenningen uitgereikt op basis van een minimaal erkenningsscenario. De taken van VITO, als referentielaboratorium, omvatten voor het minimale erkenningenpakket:

- behandeling van de erkenningsaanvragen, ringtesten,
- blinde controles van nitraat in bodem (7 laboratoria),
- aanvulling en onderhoud compendium.

Dit uitgebreide erkenningsscenario houdt in dat, bovenop het minimale erkenningsscenario, ook audits uitgevoerd worden bij de erkende laboratoria (zowel voor bemonstering als voor analyse) en dat voor alle relevante parameters van de 4 erkenningenpakketten jaarlijks blinde controles uitgevoerd worden.

2. kenniscentrum BBT, EMIS

2.1. Basisopdracht

Het Vlaamse kenniscentrum voor Beste Beschikbare Technieken en het Energie en Milieu Informatie Systeem, of kortweg BBT/EMIS is op vraag van de Vlaamse regering opgericht in 1995. BBT/EMIS, is sinds 2001 een referentietak binnen VITO. BBT/EMIS bestaat uit drie luiken: het BBT-kenniscentrum, EMIS en het milieukostenmodel.

De belangrijkste taken van het BBT/EMIS-kenniscentrum zijn de volgende:

- referentiecentrum voor de Vlaamse overheid inzake BBT: inventarisatie van BBT, opstellen van BBT-studies voor industriële sectoren; beleidsadvies terzake en opvolgen van Europese BBT-studies; vertaling naar vergunningsvoorwaarden en ecologiesteen;
- opstellen van de energiebalans Vlaanderen, mede als basis voor de inventaris van broeikasgassen;
- informatieverbreiding in Vlaanderen rond de milieuregelgeving (o.m. via de navigator milieuwetgeving), BBT en milieutechnologie in het algemeen;

- ontwikkeling van een milieukostenmodel als beleidsondersteunend instrument (sinds 2001).

Een milieukostenmodel is een computermodel dat de kosten van milieumaatregelen berekent en totaaloverzichten van de kosten genereert, en de kosten toerekent aan sectoren en/of doelgroepen. Dit model moet het eveneens mogelijk maken om het milieubeleid te evalueren in relatie tot de vooropgestelde reductie- en kwaliteitsdoelstellingen zodat een overzicht wordt bekomen van de nog noodzakelijk geachte bijkomende inspanningen en de kostprijs hiervan. De taken omvatten in essentie: bouw van een nieuw partieel-evenwichtsmodel, de coördinatie van de data-input en het simuleren van beleidsrelevante scenario's voor de compartimenten lucht en water.

Uitbreidingen

Vanaf 2009, met ingang van dit beheersreglement, wordt de bestaande referentietask uitgebreid met :

- uitbreiding navigator milieuwetgeving
- uitbreiding milieukostenmodel

Deze uitbreidingen zijn beleidsmatig nodig en komen er o.m. op vraag vanuit de stuurgroep BBT/EMIS.

2.2. Uitbreiding navigator milieuwetgeving

Een bijkomende taak binnen dit pakket is de ontwikkeling en het onderhoud van een webservice voor de referentie-indelingslijst van titel I van het Vlarem. Deze webservice moet de unieke bron worden van de indelingslijst zodat deze kan worden benut in ICT-systemen van alle vergunningverlenende en adviserende overheden (vermijden dat elke overheidsdienst zelf manueel de rubriekenlijst moet actualiseren), waarbij door het hanteren van een uniform gegevensformaat ook onderlinge (backoffice) communicatie mogelijk wordt. De webservice is ook nodig om de eMIL (frontoffice) applicaties zoals het elektronisch milieuvergunningenloket te voeden met de VLAREM I-indelingsrubrieken. Deze toepassing is noodzakelijk en dient ontwikkeld te worden met de milieunavigator.

2.3. Milieukostenmodel

2.3.1. Algemeen

In de loop van dit beheersreglement worden, in overleg met de stuurgroep en op basis van een jaarlijkse programmering, volgende modeluitbreidingen en verbeteringen gerealiseerd:

- vervollediging en verfijning van de gegevens voor de luchtpolluent fijn stof
- verdere ontwikkeling van de uitbreiding van het MKM met broeikasgassen zodat o.a. bij de onderhandelingen over klimaatdoelstellingen na 2012 de kosten van voorgestelde reductiedoelstellingen voor Vlaanderen in kaart kunnen gebracht worden en een kosteneffectief beleid kan uitgewerkt worden. Het MKM model moet hiervoor op een aantal punten structureel aangepast worden en uitgebreid worden met de niet-industriële sectoren: tertiair, residentieel, landbouw, transport.
- het aanpassen van het MKM voor langetermijn analyses (consistent economisch achtergrondscenario via een link met een macro-economisch model, elastisch maken van

- de vraag en dus het activiteitsniveau, voorzien in een hoger aggregatieniveaus voor periodes verder in de toekomst);
- de actualisatie van het MKM, bvb door een koppeling met de VMM emissie-inventaris;
- het ontwikkelen van MKM-toepassingen voor andere milieuthema's (zoals hinder of bedrijfsafval);
- het in rekening brengen van de baten van het gevoerde milieubeleid.

2.3.2. Prognoses energie, broeikasgassen en andere luchtpolluenten

De uitbreiding van deze referentietask omvat:

- het ontwikkelen en tweejaarlijks actualiseren van energie- en broeikasgas-emissieprognoses, daarbij uitgaande van een gedetailleerde bottom-up benadering vanuit de vraag en het verbruik van de verschillende doelgroepen (huishoudens, industrie, energie...).
- Hierbij wordt maximaal gebruik gemaakt van de structuur en de gegevens van de energiebalansen voor Vlaanderen (referentietask BBT/EMIS), het Milieukostenmodel voor Vlaanderen (referentietask BBT/EMIS), het lopend onderzoek met het MARKAL-model, de geïntegreerde milieujarverslagen en de emissie-inventaris van de Vlaamse Milieumaatschappij.
- Het ontwikkelen en tweejaarlijks actualiseren van emissieprognoses voor de polluenten SO₂, NO_x, NH₃, VOS en fijn stof. De link met de emissie-inventaris moet ook voor deze polluenten worden gelegd, de implementatie van de in de kostencurves van het milieukostenmodel opgenomen maatregelen moet gekend zijn. Voor al deze polluenten moeten naast de energierelateerde emissies ook prognoses worden gemaakt voor de activiteitsniveaus van de niet energierelateerde emissies.
  - Bijkomende doelstelling is door een uitbreiding van prognoses naar alle luchtpolluenten en broeikasgassen gebaseerd op eenzelfde set van activiteitsgegevens een coherent en efficiënt beleid richting klimaat- en NEC doelstellingen mogelijk te maken.

2.4. Milieukostenmodel Water: Onderbouwing van de kosten en baten van waterbeleid

Doelstelling van het milieukostenmodel (MKM) Water is te beschikken over een rekeninstrument dat toelaat de kosten van verschillende maatregelen ter verbetering van de fysico-chemische waterkwaliteit te berekenen, totaaloverzichten van de kosten te genereren en de kosten toe te rekenen aan de doelgroepen. Dit maakt onderdeel uit van de huidige referentietask.

Er is nood aan uitbreiding van de kosten-effectiviteitsanalyse in relatie tot integraal waterbeleid zodat ook andere aspecten zoals ecologische kwaliteit, grondwater, veiligheid tegen overstromingen, waterschaarste, ... aan bod komen.

De uitbreiding van het MKM Water omvat:

- een verruiming van het milieukostenmodel in relatie tot de effecten van maatregelen op de toestand van watersystemen
- een rekeninstrument voor de monetaire waardering van de baten van watersystemen die in een goede toestand verkeren in relatie tot de functies die ze vervullen
- een uitbreiding van de kosten-effectiviteitsanalyse in relatie tot integraal waterbeleid zodat ook andere aspecten zoals ecologische kwaliteit, grondwater, veiligheid tegen overstromingen, waterschaarste, ... aan bod komen.

3. KOEN : Vlaams kenniscentrum ondergrond

De referentietask “Vlaams Kenniscentrum Ondergrond” kent 3 belangrijke deeltaken:

- de invulling van het luik “diepe ondergrond” binnen het Vlaamse initiatief “Databank Ondergrond Vlaanderen”
- het onderzoek (haalbaarheidsstudies) naar het innovatieve gebruik van de diepe ondergrond van Vlaanderen (conventionele/fossiele en hernieuwbare energiebronnen inclusief problematiek van opslag van energie en broeikasgassen)
- het onderzoek naar rationeel oppervlaktedelfstoffenbeheer en een optimaal hergebruik van reststoffen en secundaire grondstoffen (Oppervlaktedelfstoffendecreet)

Deze referentietask gebeurt in opdracht van het departement LNE en is gesteund op de bewaring en digitalisering van de plannen van de Limburgse steenkoolmijnen. Op deze wijze is bij VITO een unieke geologische kennis aanwezig en opgebouwd niet enkel met betrekking tot de kennis van de Limburgse maar ook van de Vlaamse ondergrond.

De doelstelling van het project is o.m. het aanwenden van deze kennis in economische projecten zoals de ondergrondse opslag van aardgas voor Vlaanderen en de UK, maar ook in de ondergrondse berging van CO₂ teneinde te voldoen aan de Kyoto-verplichtingen.

4. Adviesverlening milieu en gezondheid

De referentietask Milieu en Gezondheid (M&G) biedt, sinds 2001, ondersteuning aan de administraties en beleidsmakers voor beleidsondersteuning op het vlak van milieu en gezondheid naast en in samenwerking met het steunpunt “Milieu en Gezondheid” en beantwoordt integraal aan de strategische en operationele doelstellingen van de Vlaamse regering m.b.t. Milieu en Gezondheid.

- 1) Ondersteuning geven aan de dienst Milieu & Gezondheid van LNE en de afdeling Toezicht Volksgezondheid van het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid om vanuit Vlaanderen te participeren in een Europees biomonitoringsprogramma, complementair aan, en op een manier die rekening houdt met, het bestaande Vlaams Humaan BiomonitoringsProgramma (VHBP).
- 2) Vanuit de specifieke expertise van VITO, vraaggestuurde ondersteuning van de afdeling Toezicht Volksgezondheid (inclusief de veldteams) van het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid, van de dienst Milieu & Gezondheid van LNE en via Toezicht Volksgezondheid aan de Medisch Milieukundigen, bij de aanpak van milieugezondheidsincidenten op het terrein in het buitenmilieu en het binnenmilieu van publieke plaatsen.
- 3) Vraaggestuurde ondersteuning bieden aan de afdeling Toezicht Volksgezondheid van het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid en de dienst Milieu & Gezondheid van LNE bij dringende vragen naar toxicologische informatie.

- 4) Vraaggestuurde ondersteuning bieden aan de afdeling Toezicht Volksgezondheid van het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid, de dienst Milieu en Gezondheid van LNE en de beleidsmakers bij dringende vragen aangaande risico-inschatting (risk assessment) van milieufactoren (exclusief biotische) die potentieel gezondheidsschadend zijn (vraagbaakfunctie).

5. Steunpunt Energie

Door de nieuwe taken in het kader van de Europese energie-efficiëntierichtlijn en ten gevolge van een herschikking van taken in het kader van BBB wordt het budget voor de ondersteuning van het energiebeleid op deze referentietask geconcentreerd. Deze task vervangt de 2 volgende referentietaken uit de beheersovereenkomst van VITO tot 2007 :

- het steunpunt Klimaat (ondersteuning CO2/REG-beleid)
- de monitoring van demonstratieprojecten van VEA, een task die uitdovend is en afloopt einde 2009.

Door deze referentietask levert VITO permanente technische bijstand rond de energieproblematiek. Deze ondersteuning wordt binnen VEA ondergebracht in “het Steunpunt Energie”.

Het takenpakket bestaat o.m. uit de volgende onderdelen:

- Monitoring in het kader van de Europese energie-efficiëntierichtlijn
- Verwerken van REG-actieplannen (Rationeel Energie Gebruik) en beoordeling van de rekenmethodes gebruikt voor de becijfering van de REG-acties door de netbeheerders
- Ondersteuning van energieacties in het kader van het Vlaamse Klimaatbeleidsplan
- Het behandelen van energierelateerde onderzoeksvragen met een korte doorlooptijd die relatief snel moeten uitgevoerd worden

6. Verificatiebureau benchmarking energieconvenant en auditconvenant

In uitvoering van het Kyoto-protocol is door de Vlaamse regering o.a. het “Actieplan REG in de industrie” voorzien. Het belangrijkste onderdeel hiervan is het afsluiten van een benchmarkingconvenant voor energie-efficiëntie in de energie-intensieve industrie. Essentieel in het convenant is een goede verificatie van het benchmarkproces, van het opstellen van verbeteringsplannen en van de opvolging. De referentieopdracht “Verificatiebureau” werd bij beslissing van de Vlaamse regering in 2003 aan VITO opgedragen.

In 2004 werd een bijkomende opdracht toegekend aan VITO tot verificatie in het kader van het Besluit Energieplanning (Vlaam, IPPC-regelgeving). De bijkomende opdracht voor verificatie van de verhandelbare emissierechten verloopt parallel met het benchmarkingconvenant.

Het benchmarkingconvenant

Het Verificatiebureau controleert, oordeelt en adviseert over het onderzoek van de Wereldtop, de afstand tot de Wereldtop, het energieplan en de monitoring, en rapporteert. Als zodanig zijn de taken van het verificatiebureau benchmarkconvenant:

- informatie geven aan de bedrijven
- de opstart van het benchmarkproces opvolgen en goedkeuren, vooral het opdelen in processen en kiezen van de methodes
- verifiëren van de vaststelling van de Wereldtop voorafgaand aan, tijdens en na afloop van het onderzoek van de Benchmarkconsultants

- goedkeuren (of laten aanpassen) van de energieplannen die de bedrijven opstellen tot het overbruggen van de afstand tot de wereldtop
- verifiëren van het jaarlijkse monitoringverslag van de bedrijven
- verslaggeving aan de Commissie Benchmarking over de plannen en de monitoring
- datatransfert naar de overheid voor allocatie van emissierechten op basis van de convenantresultaten en probleemoplossing bij de allocatie

Het Besluit Energieplanning

Het verificatiebureau voert hier een adviesfunctie uit voor de overheid, bestaande uit:

- goedkeuring van de consultants die de energieplannen zullen opstellen en de energiestudies zullen uitvoeren
- opvolging en inhoudelijke goedkeuring van de studies en de plannen

Het Europees systeem van verhandelbare emissierechten (VER, "emissiehandel")

De taken van het verificatiebureau zijn:

- ondersteuning van de overheid voor het opstellen van de richtlijnen voor de monitoringprotocollen
- het verifiëren van de monitoringprotocollen
- het certificeren van de jaarlijkse emissieverslagen (eventueel aan te passen naar een vrije marktwerking); het verificatiebureau dient hiervoor een accreditatie te behalen volgens ISO 17020 en EA-6/03.

Het Verificatiebureau controleert, oordeelt en adviseert over het onderzoek van de Wereldtop, de afstand tot de Wereldtop, het energieplan en de monitoring, en rapporteert. Daarnaast ondersteunt VITO het besluit energieplanning en verricht het een aantal taken voor het Europees systeem van verhandelbare emissierechten.

De referentietask "Auditconvenant", een uitbreiding goedgekeurd door de Vlaamse regering, sinds 2004, van de opdracht van het Verificatiebureau, richt zich tot de industriële eindverbruikers van energie. In een eerste fase wordt de doelgroep beperkt tot de ondernemingen met middelgrote energie-intensieve vestigingen die niet onder de Europese richtlijn emissiehandel vallen, maar wel een jaarlijks primair energieverbruik van ten minste 0,1 PJ en minder dan 0,5 PJ hebben.

Ondernemingen die het convenant ondertekenen voor de betreffende vestigingen, verbinden zich ertoe een audit voor de bepaling van hun energiebesparingpotentieel te laten uitvoeren en te laten controleren door het Verificatiebureau. Deze audit bepaalt welke besparingsmaatregelen in het bedrijf mogelijk zijn. De referentie daarvoor zijn de best beschikbare technieken. Op basis hiervan engageert de onderneming zich om alle maatregelen en investeringen uit te voeren die over een in het convenant gedefinieerde minimum rendabiliteit beschikken. De audit dient periodiek herhaald te worden.

Tijdens de looptijd van het auditconvenant dienen in een eerste ronde de investeringen uitgevoerd te worden waarvan de terugverdientijd ongeveer vijf jaar of minder is (interne rentevoet van minstens 15%). In een tweede ronde betreft het investeringen met een interne rentevoet van minstens 13%.

De Vlaamse overheid engageert zich om als tegenprestatie, specifiek voor wat betreft de betrokken vestigingen, geen bijkomende Vlaamse maatregelen gericht op energiebesparing en CO₂-reductie en geen specifieke energie- of CO₂-taks met milieu- of energiedoelinden op te leggen binnen de vrijstellingsmogelijkheden van de Europese richtlijnen. Daarnaast zal alles

in het werk gesteld worden om deze ondernemingen vrij te stellen van analoge federale of Europese maatregelen.

Daarnaast zal de Vlaamse Regering aanvullende Vlaamse steun tot de bevordering van energie-efficiëntie in eerste instantie richten op de ondernemingen uit de doelgroep die zijn toegetreten tot het auditconvenant.

VITO controleert en oordeelt over de audit voor de bepaling van het energiebesparingspotentieel van de bedrijven aangesloten bij het auditconvenant, en rapporteert.

7. Kenniscentrum Milieuvriendelijke voertuigen

VITO voerde in opdracht van de Vlaamse overheid verscheidene ad hoc projecten uit rond milieuvriendelijke voertuigen (metingen, literatuurstudies, modellering). Op deze manier ondersteunde VITO de Vlaamse overheid in de uitwerking van haar beleid inzake milieuvriendelijke voertuigen. Gelet op het belang van een gedegen beleid inzake milieuvriendelijke voertuigen voor de verdere uitwerking en de monitoring van het beleid inzake fotochemische luchtverontreiniging en verzuring, fijn stof, het klimaatsbeleid en het mobiliteitsbeleid wordt de verankering van deze taken best geconcretiseerd door de oprichting van een kenniscentrum Milieuvriendelijke voertuigen binnen VITO.

Het kenniscentrum dient zowel eindgebruikers als de overheid te ondersteunen in het streven naar het optimaal inzetten van energiezuinige en milieuvriendelijke voertuigen (zowel personenwagens, vrachtwagens, twee- en driewielers als lichte bedrijfsvoertuigen). Deze taak van het kenniscentrum wordt ondermeer onderschreven door het Regeerakkoord 2004 van de Vlaamse Regering 2004-2009: “We nemen het voortouw om nieuwe technologieën te integreren in het voertuigenpark van de overheid”.

Het kenniscentrum clustert het geheel van activiteiten dat door VITO wordt uitgevoerd in dit kader en bestaat essentieel uit drie types activiteiten:

- Kennisplatform over milieuvriendelijke voertuigen: www.ecoscore.be: Voornaamste huidig onderdeel van dit kennisplatform is de website www.ecoscore.be. De website wordt sinds 2007 gebruikt door de drie gewesten (met gezamenlijke financiering). Ondersteuning door Vito is nodig voor:
  - kwaliteitsbewaking van de data
  - het beantwoorden van vragen aan burgers en de overheid
  - aanleveren van de nodige informatie over milieuvriendelijke voertuigen
  - updaten van de Vlaamse informatiepagina's.
- Ondersteuning overheid in haar beleid om het gebruik van milieuvriendelijke voertuigen te stimuleren. Het kenniscentrum zal instaan voor:
  - aanleveren van databestanden
  - analyses van de evolutie van Vlaamse vloot
  - uitvoeren van simulaties van de invloed van geplande maatregelen
  - analyses van het effect van de maatregelen eenmaal deze zijn ingevoerd
  - advies te verlenen inzake het beleid om gaandeweg de Ecoscore van de Vlaamse overheidsvloot te verbeteren
  - evaluatie van de opgenomen doelstellingen in het actieplan Milieuzorg in het voertuigenpark
  - het vastleggen van criteria voor subsidies aan gemeenten voor de aankoop van milieuvriendelijke voertuigen
  - advies over van het programma Milieu Toetsing Voertuigenpark dat aan de gemeenten ter beschikking wordt gesteld

- Vraagbaken milieuvriendelijke voertuigen. Het kenniscentrum zal eerste lijnsadvies geven aan burgers, voertuigconstructeurs, organisaties en overheden betreffende milieuvriendelijke voertuigen. Bij de hervorming van de verkeersbelastingen op basis van Ecoscore wordt een piek verwacht van vragen die zullen dienen beantwoord te worden door het kenniscentrum. De organisatie van evenementen gericht op een Vlaams doelpubliek rond het thema “milieuvriendelijke voertuigtechnologie” behoort eveneens tot de mogelijkheden.

De activiteiten van het voorgestelde kenniscentrum zijn ook belangrijk voor beleidsondersteuning en –evaluatie in het kader van bijvoorbeeld sensibiliseringscampagnes en (toekomstige) decreten (bv. rond Verkeersbelastingen). De resulterende beleidsacties kaderen o.m. in de uitvoering van het mobiliteitsplan Vlaanderen (principeel goedgekeurd door de Vlaamse regering op 17 oktober 2003), het milieubeleidsplan (vastgesteld door de Vlaamse Regering op 19 september 2003), het behalen van de internationale emissieplafonds (cfr. richtlijn 2001/81/EG en het door de Vlaamse regering goedgekeurde reductieprogramma's ter uitvoering van de richtlijn op 12/12/2003 en maart 2007), de uitvoering van het Fijn Stof Plan van de minister van Leefmilieu, de uitvoering van het actieplan “Milieuzorg in het voertuigenpark van de Vlaamse overheid” goedgekeurd op 26/01/2007, de beslissing van de Vlaamse Regering dd 20/07/2006 betreffende Aanpak fijn stof problematiek in de wegtransportsector en de ondersteuning van gemeenten.

8. Kenniscentrum luchtkwaliteitsmodellering

Modellering van de luchtkwaliteit wordt alsmaar belangrijker als beleidsondersteunend instrument bij de voorbereiding van het beleid ter verbetering van de luchtkwaliteit en als rapporteringsinstrument naar internationale instellingen zoals de EU.

In dit kader heeft de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) onder andere als opdracht de uitbating van meetnetten lucht ter opvolging van de luchtkwaliteit in Vlaanderen. De kaderrichtlijn inzake beoordeling en beheer van de luchtkwaliteit 96/62/EG van 27 september 1996 laat toe andere technieken, waaronder modellen te gebruiken voor de beoordeling van de luchtkwaliteit.

Beleidsondersteunende modellering

De Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) wenst te beschikken over een samenhangende verzameling van luchtkwaliteitsmodellen om de actuele en toekomstige luchtkwaliteit te simuleren op lokaal, regionaal en interregionaal niveau. Doel van deze simulatiemodellen is beleidsondersteuning t.b.v. de rapportering (o.a. MIRA) en de evaluatie en het beheer van de milieukwaliteit in Vlaanderen (compartiment lucht). Voorbeelden zijn o.a. de evaluatie en scenarioberekeningen van fotochemische luchtverontreiniging, de luchtverontreiniging door dioxines, zware metalen en fijn stof, alsook de bepaling van de concentraties en deposities van verzurende en vermestende stoffen.

Voor de modellering van luchtkwaliteit beschikt de VMM momenteel over de volgende modellen:

- BeEUROS
- OPS
- IFDM
- EMIAD

Deze modellen worden nu reeds ingezet voor beleidsondersteuning op lokale en regionale schaal. Bovendien kunnen de modellen (onder bepaalde voorwaarden) worden ingezet voor de beoordeling en het beheer van de luchtkwaliteit, zoals aangegeven in de kaderrichtlijn luchtkwaliteit (96/62/EG).

De Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) wenst te beschikken over een samenhangende verzameling van beleidsondersteunende luchtkwaliteitsmodellen om de actuele en toekomstige luchtkwaliteit te simuleren op lokaal, regionaal en interregionaal niveau. Hiervoor beschikt de VMM momenteel over de modellen BeEUROS, OPS, IFDM en EMIAD. Daarnaast beschikt de VMM over de voorspellingsmodellen SMOGSTOP en OVL voor de waarschuwing en opvolging van smogepisodes.

Deze modellen zijn ofwel door VITO ontwikkeld ofwel door VITO aangepast aan de Vlaamse situatie. In de loop van de beheersovereenkomst 2008-2012 zal de referentietask bestaan uit de volgende taken:

Voor het onderhouden van deze modellen is een jaarlijkse inspanning nodig. Deze worden opgezet binnen deze referentietask. Het betreft de volgende taken:

- 1) Het huidige modellenpatrimonium zoals dat door de VMM wordt ingezet voor beleidsondersteunende taken verder *onderhouden en verfijnen*;
- 2) Nieuwe en actuele ontwikkelingen op gebied van de modellering van de luchtkwaliteit *opvolgen* en de VMM *informer*en over deze ontwikkelingen;
- 3) *Aanpassingen* van de modellen en computerprogrammatuur op vraag van de beleidsmakers om doeltreffend ondersteuning te bieden bij nieuwe beleidsvragen in verband met actuele en toekomstige luchtverontreinigende stoffen, als ook bij het toetsen van de luchtkwaliteitsdoelstellingen zoals die zijn en worden opgenomen in de Europese en Vlaamse wetgeving;
- 4) Ondersteuning bij de *interpretatie* van modelresultaten en de vertaling ervan naar relevantie voor het beleid;
- 5) *Validatie* van modellen door toetsing van de modelresultaten aan meetwaarden en hieruit de basis leggen voor modelverbeteringen en –verfijningen.

Een luchtkwaliteitsmodel zoals, BeEUROS, OPS,...dient elk jaar aangepast te worden met nieuwe emissie- en meteorologische gegevens van het vorige jaar teneinde betrouwbare modelresultaten te produceren. Als de modellen niet elk jaar geüpdatet worden met deze nieuwe gegevens, verliezen ze een groot deel van hun waarde als beleidsondersteunend en rapporteringsinstrument. Ook de link gezondheid en milieu wordt steeds belangrijker en met behulp van deze modellen kunnen allerlei scenario's in beeld worden gebracht. Om de effecten op de gezondheid op een grondige manier te kunnen inschatten en verklaren is er immers een zeer gedetailleerde en uitgebreide beschrijving en inschatting nodig van de blootstelling aan stoffen waaraan de mens wordt onderworpen. Goed gekalibreerde modellen bieden hierbij een onontbeerlijk hulpmiddel.

Zonder deze inspanning kan Vlaanderen onvoldoende inspelen op de verplichtingen uit de dochterrichtlijnen luchtkwaliteit inzake modellering en inzake het opstellen van saneringsprogramma's waarvoor deze modellen onontbeerlijk zijn. Zoals voor de emissieprognoses is een continue inspanning nodig vanuit een kenniscentrum dat het instrumentarium op een continue manier beheert.

Voorspellingsmodellen voor de waarschuwing en opvolging van smogepisodes (SMOGSTOP en OVL)

Sinds een tiental jaren gebruikt VMM (IRCEL) het SMOGSTOP model voor de dagelijkse ozonvoorspellingen. Dit model is door VITO ontworpen onder leiding en in opdracht van VMM. Deze voorspellingen geven aanleiding tot waarschuwings- en alarmberichten aan de bevoegde instanties, betrokken organisaties, de pers en de bevolking. Deze berichtgeving is opgelegd door de EU-Richtlijn 2002/3/EG betreffende ozon in de omgevingslucht en gebeurt ook in real-time via de websites van VMM en IRCEL.

Sinds een vijftal jaar is ook een permanent voorspellings- en waarschuwingssysteem opgezet voor de aankondiging van fijn stof episodes. Het OVL model (Operationeel

Voorspellingsmodel Luchtkwaliteit) ook ontworpen en gerealiseerd door VITO in opdracht van VMM. Op basis van onder meer deze modelvoorspellingen worden eventuele verkeersmaatregelen door het Vlaams Gewest uitgevaardigd. (snelheidsbeperking tot 90 km/u op een selectie van snelwegen). Deze procedure is vastgelegd in een protocol tussen MOW, LNE, VMM en IRCEL. Ook de bevolking en de pers worden via deze voorspellingen op de hoogte gebracht en voorzien van waarschuwingen en aanbevelingen, onder meer via real-time publicatie op de vernoemde websites

Zonder deze inspanning beschikt Vlaanderen niet langer over een voorspellings- en waarschuwingssysteem voor naderende smogepisodes. Daardoor kan de bevolking niet meer tijdig gewaarschuwd worden en kan het Vlaams Gewest niet langer de geplande maatregelen (bv. snelheidsbeperkingen op selecte snelwegen) uitvoeren. Deze opdrachten zijn verplicht opgelegd door de Europese richtlijnen luchtkwaliteit en maken deel uit van een protocol tussen MOW, LNE, VMM en IRCEL met betrekking tot de fijn stof episodes.

9. Technisch-wetenschappelijke beleidsondersteuning afvalstof/bodem

Binnen deze referentietask dient VITO voor OVAM een aantal onderwerpen aan te leveren (vervolgonderzoek en gebruik van bestaande VITO-kennis) opdat de continuïteit in de beleidsvoorbereiding zou verzekerd blijven.

Concreet gaat het daarbij om volgende onderwerpen:

- onderbouwing en verfijning van het humaan toxicologisch en ecotoxicologisch normenkader voor bodemsanering, voor het gebruik van secundaire grondstoffen, uitgegraven bodem en materialen en voor de verwerking van afvalstoffen alsook de aanpassing van het normenkader aan nieuwe wetenschappelijke bevindingen;
- controleren van onderzoeken inzake secundaire grondstoffen, bodemonderzoeken en bodemsaneringsprojecten, methodologische onderzoek inzake protocollen en modellen voor het beoordelen van risico's van bodemverontreiniging voor mens en milieu en voor het beoordelen van verspreidingsrisico's;
- aanpassing van de richtlijnen voor boringen, staalname en detectietechnieken voor bodemverontreiniging; kwaliteitsborging voor veldwerk en monsternamen;
- ondersteuning bij ambtshalve bodemsanering en bij de projectmatige benadering van de bodemverontreinigingsproblematiek, o.a. woonzones, brownfields, ...;
- onderbouwing van de grondverzetsregeling en ondersteuning van de implementatie ervan door o.m. controle van grondreinigingscentra;
- inventarisatie en vergelijkende evaluatie van de milieu-impact van bestaande en toekomstige afvalverwerkingstechnologieën en bodemsaneringstechnieken;
- onderzoek naar milieuverantwoorde productontwikkeling, schone productietechnologieën en duurzamer consumptiegedrag die minder grondstoffen gebruiken, minder milieugevaarlijke stoffen verspreiden en minder afvalstoffen veroorzaken;
- integrale evaluaties die kaderen in duurzame ontwikkeling en waarbij de thema's afval, bodem en materialen in een breder kader worden beschouwd o.a. studies inzake stofcyclussen met focus op het spaarzaam gebruik van materialen en op het voorkomen en beperken van lekkages van gevaarlijke stoffen;
- opleiding geven aan de OVAM-medewerkers inzake detectiemethoden bodem- en grondwaterverontreiniging, saneringstechnieken en risicobeoordeling;

De referentietaken zijn aan VITO toevertrouwd middels een beheersreglement "Referentietaken VITO 2009-2012", goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 12 december 2008 (in bijlage).

Compensatiebedrag

Referentietaat	Budget 2009 (Euro)
Referentielaboratorium milieuanalyses en -metingen	
- Verderzetting bestaande referentietaken	2.021.260
- Uitbreiding Controlelabo voor Drinkwater/Grondwater en Bagger- en ruimingsspecie	50.000
- Uitbreiding Afvalstoffen en bodemsaneringsbeleid	387.233
- Uitbreiding Bodembescherming	47.983
- Uitbreiding Mestdecreet	160.908
Kenniscentrum BBT/EMIS	
- Verderzetting bestaande referentietaken	2.068.465
- Uitbreiding Milieunavigator	20.923
- Milieukostenmodel Algemeen en Lucht	186.801
- Milieukostenmodel water	120.000
KOEN (Vlaams Kenniscentrum Ondergrond, VLAKO)	856.291
Milieu en gezondheid	279.140
Steunpunt Energie	385.693
Verificatiebureau benchmarking energieconvenant, auditconvenant	2.410.940
Kenniscentrum milieuvriendelijke voertuigen	91.400
Kenniscentrum luchtkwaliteitsmodellering	174.000
Beleidsondersteuning afvalstoffen/bodem	863.192

Controle op overcompensatie
----

§ 3.4. Overcompensatie voor de referentietaken

Art. 10. Wanneer het bedrag van een overcompensatie niet meer bedraagt dan 10% van het bedrag van de jaarlijkse dotatie voor de referentietaken, zal deze overcompensatie naar de volgende jaarlijkse periode worden overgedragen en wordt deze op het dotatiebedrag dat voor die periode zou worden betaald, niet in mindering gebracht. Deze overcompensatie wordt gebruikt voor de financiering van dezelfde referentietaat maar in een later boekjaar binnen de periode van dit beheersreglement. Een dergelijke overdracht moet in de boekhouding worden aangegeven.

Art. 11. In geval van onrechtmatig gebruik van de dotatie door VITO houdt het Vlaamse Gewest zich het recht voor de reeds uitgekeerde bedragen geheel of gedeeltelijk terug te vorderen conform de dan vigerende wetgeving op de rijkscomptabiliteit.

Art. 12. Op vaste tijdstippen, ten minste om de twee jaar, levert VITO een gedetailleerd rapport af aan de hand waarvan de Vlaamse overheid kan controleren of er geen overcompensatie plaatsvindt. Onverminderd artikel 10, betaalt VITO alle overcompensaties die aan het einde van die vastgestelde periode worden vastgesteld en die meer bedragen dan 10% van het bedrag van de jaarlijkse dotatie voor de referentietaken, terug. Desgevallend worden de parameters ter berekening van de compensatie voor de toekomst aangepast.

§ 3.5. Principe van doorzichtigheid

Art. 13. VITO neemt de verplichtingen van transparantie in acht die zijn vastgesteld in Richtlijn 2006/111/EG van de Commissie van 16 november 2006 betreffende de doorzichtigheid in de financiële betrekkingen tussen lidstaten en openbare bedrijven en de financiële doorzichtigheid binnen bepaalde ondernemingen.

Art. 14. VITO verleent op eerste verzoek inzage in alle relevante documenten die worden opgevraagd door:

1. de Vlaamse minister of het Departement bevoegd voor Wetenschap en Innovatie;
2. de Vlaamse minister of het Departement bevoegd voor de basisallocatie van de referentietaken;
3. de Inspectie van Financiën.

Bewaren van de gegevens

VITO bewaart de relevante gegevens voor een periode van 10 jaar.